

ปัญหาที่ 1 ปัญหา ยาเสพติด

ผลกระทบ

เสียอนาคต ตกงาน
สังคมรังเกียจ เพื่อนไม่คบ ติดคุก
ติดโรคร้าย เกิดอาชญากรรม
ร่างกายทรุดโทรม เสียทรัพย์สิน

สาเหตุ

พ่อแม่ไม่เข้าใจ ครอบครัแตกแยก
ฐานะยากจน ออกหัก แพนนอกใจ ขาดการศึกษา
คบเพื่อนผิด เชื่อคนง่าย คิดว่าเทห์ มีค่านิยมผิด เพื่อนชักจูง
อยากรู้ อยากลอง ขาดความรู้

ปัญหาที่ 2 ปัญหาเรื่องเยาวชนไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

ผลกระทบ

เยาวชนไม่ได้ฝึกคิด
เยาวชนขาดความกล้าแสดงออกชุมชนไม่พัฒนา เสียผลประโยชน์ของชุมชน
เยาวชนไม่รู้จักกันระหว่างหมู่บ้านทำให้เยาวชนขาดการพัฒนาในเรื่องข่าวสารต่างๆ

สาเหตุ

เยาวชนขาดส่วนร่วม ขาดผู้นำที่ดี
ผู้ใหญ่ไม่ให้ความสำคัญ เยาวชนไม่สนใจ
พ่อแม่ไม่สนับสนุน ขาดความรู้ เศรษฐกิจรัดตัวทำให้ไม่สนใจชุมชน
เยาวชนไม่มีเวลาว่างเนื่องจากต้องเรียนหนังสือ

ปัญหาที่ 3 เยาวชนขาดความรู้เรื่องเพศ

ผลกระทบ

ผู้ปกครองไม่ยอมรับ กดดันเสียการเรียน
ทำแท้ง ติดโรคเอดส์ ท้องไม่พึงประสงค์ ติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
ป้องกันตัวเองไม่ได้มีความสับสนในเรื่องเพศ
เข้าใจผิดในเรื่องเพศ

สาเหตุ

ขาดการศึกษา ในโรงเรียนไม่สอน
ได้รับความเชื่อผิดๆจากกลุ่มเพื่อน พ่อแม่ไม่ให้อ่านเรื่องเพศ
ถูกมองว่ายังเป็นเด็กไม่ควรรู้เรื่องเพศ สังคมปิดกั้นในเรื่องเพศกับเยาวชน

- มีความรู้เรื่องเพศศึกษา

มีคุณธรรม

- มีความรับผิดชอบ
- มีความกตัญญูต่อพ่อแม่ และประเทศ
- มีความสามัคคี
- มีสำนึกรักบ้านเกิด
- มีค่านิยมที่ถูกต้องและเรียนหนังสือเก่ง

มีร่างกายและจิตใจแข็งแรง

- อารมณ์แจ่มใสปลอดจากโรคภัยไข้เจ็บและมีร่างกายแข็งแรง
- ไม่ใช้สารเสพติด ไม่ค้ายาเสพติด
- ไม่ติดโรคเอดส์ มีความรู้เรื่องเอดส์
- หันมาเล่นกีฬา
- รักเดียวใจเดียวไม่ลำส่อน

มีกิจกรรมสร้างสรรค์

- รวมกลุ่มจัดกิจกรรมแสดงศักยภาพของเยาวชนและพัฒนาชุมชน

สรุปผลการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ปัญหาเยาวชนในมุมมองของเยาวชน

การนำเอาสภาพของชุมชนมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาของเยาวชน ทำให้เยาวชนได้ ทบทวนสภาพของชุมชนและเห็นความเชื่อมโยงเกี่ยวข้อของระหว่างชุมชนกับตัวเยาวชนและได้ฝึก วิเคราะห์สภาพของชุมชน การใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์ เช่น ต้นไม้ปัญหาทำให้เยาวชนมอง สภาพปัญหาได้เชื่อมโยงและกว้างขึ้นเข้าใจมิติสังคมด้านอื่นที่ส่งผลต่อตัวเยาวชน เข้าใจถึง สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ และผลกระทบของปัญหาของเยาวชนจะส่งผลกระทบในวงกว้าง และเชื่อมโยงกับปัญหาอื่นๆ แต่ละปัญหาจะเป็นเหตุและผลส่งผลถึงกันและกัน เช่น การที่เยาวชนขาดการมีส่วนร่วมทำให้แผนงานด้านเยาวชนของชุมชนเป็นไปอย่างฉาบฉวย แก้ปัญหาไม่ตรง จุดจึงไม่สามารถแก้ปัญหา เช่น ปัญหา ยาเสพติดต้องคำนึงถึงธรรมชาติของเยาวชนและสภาพของ สังคมรอบข้าง คือ ธรรมชาติของเยาวชนก็มีความอยากรู้อยากลองตามเพื่อน เชื้อเพื่อน จึง เป็นที่มาของปัญหา ไม่ว่าจะป็นยาเสพติด การรวมกลุ่มทะเลาะวิวาท ร่างกายก็มีการเปลี่ยนแปลง มีอารมณ์ทางเพศ สนใจเพศตรงข้ามและไม่มีข้อมูล ความรู้ที่เหมาะสมในการจัดการหา ทางออกในเรื่องเพศ ประกอบกับ สภาพสังคมที่มีสื่อต่างๆ ที่มีส่วนกระตุ้นให้เยาวชนคล้อยตาม ไม่ว่าจะป็นเรื่องเพศ ยาเสพติด ความรุนแรงและค่านิยมฟุ่มเฟือย สภาพเศรษฐกิจการทำงาน ของพ่อแม่ที่ไม่มีเวลาให้กับลูก ขาดความอบอุ่นในครอบครัว ปัจจัยเหล่านี้เป็นสาเหตุหลักที่ก่อ

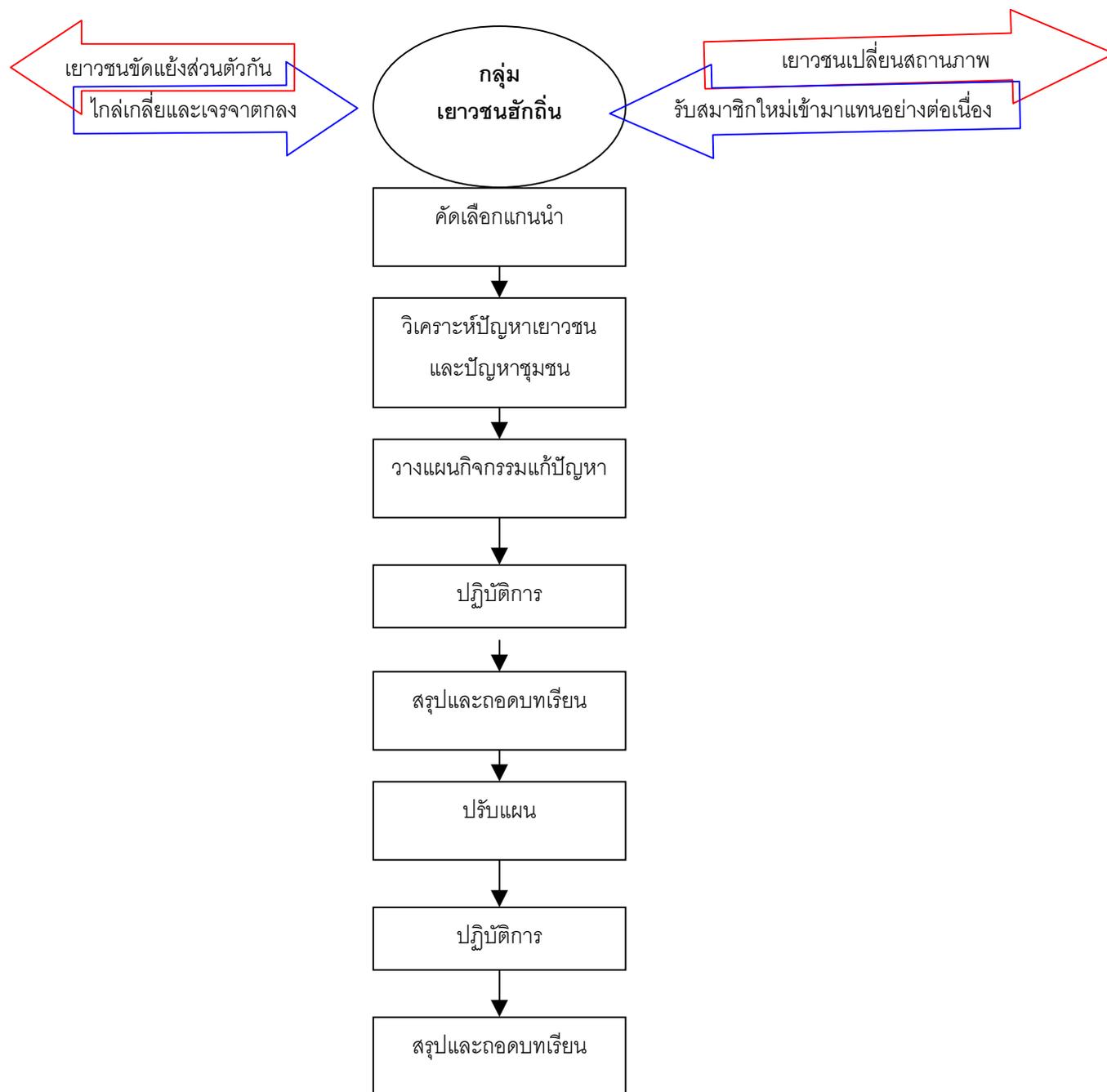
ให้เกิดปรากฏการณ์ปัญหาของเยาวชนที่ได้สะท้อนมาในกระบวนการระดมปัญหาในโครงการ ทำให้การแก้ไขปัญหามองใช้ความร่วมมือกันหลายระดับตั้งแต่ระดับตัวเยาวชนเอง ครอบครัว ชุมชน รัฐบาล จึงจะเกิดการแก้ไขปัญหาที่ได้ผลและยั่งยืน

การสร้างเป้าหมายการทำงานร่วมกัน

เป็นการนำเอาภาพเยาวชนในฝันมาพูดคุยแลกเปลี่ยนถึงเหตุผลที่อยากให้เยาวชนเป็นแบบนั้น ตั้งไว้เป็นเป้าหมายการทำงานร่วมกัน แล้วนำมาเปรียบเทียบกับสภาพชุมชนและสภาพปัญหาของเยาวชนเป็นการสร้างความตระหนักและเข้าใจปัญหาเพื่อที่จะใช้ฐานข้อมูลเหล่านั้นในการวางแผนการทำงาน

บทที่ 5

การคัดเลือกแกนนำ การพัฒนาแกนนำ และการวางแผนการทำงานของแกนนำเยาวชน

แผนภาพ แสดงเงื่อนไขและปัจจัยของตัวเยาวชนเอที่ไม่เข้าร่วมกลุ่มและเครือข่ายการแก้ไข และกระบวนการทำงานของกลุ่มเยาวชนฮักถิ่น

1. วัตถุประสงค์ / จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อคัดเลือกเยาวชนที่มีความสนใจและความพร้อมในการเป็นแกนนำของกลุ่มเยาวชน
2. เพื่อเสริมทักษะและพัฒนาศักยภาพของแกนนำเยาวชนในการทำงานร่วมกับชุมชน
3. เพื่อสร้างแผนการทำงานของแกนนำเยาวชนแบบมีส่วนร่วม

2. ขั้นตอนวิธีการดำเนินงาน

2.1. วิธีการคัดเลือกแกนนำเยาวชนแต่ละหมู่บ้าน

เวทีผู้นำชุมชนเสนอชื่อ

มีการจัดประชุมเยาวชนร่วมกับผู้นำชุมชนแต่ละหมู่บ้าน พูดคุยถึงสภาพปัญหาของเยาวชนและที่ประชุมเสนอชื่อเยาวชนเพื่อเป็นแกนนำของหมู่บ้าน เยาวชนที่ได้รับการเสนอชื่อจะเป็น

- 1) เป็นผู้ที่มีบทบาทเป็นประธานกลุ่มหนุ่มสาวของหมู่บ้าน
- 2) มีอายุ 18 ปีขึ้นไป
- 3) มีนิสัยเรียบร้อย
- 4) เรียนเก่ง
- 5) มีความรู้ความสามารถนำประชุมได้

ค่ายเยาวชนดูตัว

มีการจัดค่ายเยาวชนในหมู่บ้านต่างๆ เพื่อวิเคราะห์ชุมชนและปัญหาเยาวชนและคัดเลือกแกนนำเยาวชนจากในค่าย เยาวชนที่ได้รับการคัดเลือกจะมีลักษณะดังนี้

- 6) บทบาทเด่นในค่าย
- 7) มีความกล้าแสดงออก
- 8) เป็นหัวใจในกลุ่มเพื่อน
- 9) ร่าเริงและตลกขบขัน
- 10) ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ชายมากกว่าผู้หญิง

ทีมงานวิจัยเลือก

ทีมงานวิจัยคัดเลือกเยาวชนที่มีความสนใจและเป็นผู้นำกลุ่มตามธรรมชาติ ชักชวนมาเป็นแกนนำเยาวชนในการทำงาน คือ

- 11) เป็นเยาวชนที่เป็นหัวใจ แต่ไม่ได้เข้าร่วมกระบวนการ
- 12) มีความสนใจในกิจกรรม แต่ไม่ได้ผ่านกระบวนการคัดเลือกตามข้อ 2.1.1 และ 2.1.2

ข้างต้น

ผลการคัดเลือกแกนนำเยาวชนได้แกนนำทั้งหมด 39 คน จาก

หมู่ที่ 1	บ้านแม่ตาด	6 คน
หมู่ที่ 2	บ้านหนองสะ	7 คน
หมู่ที่ 3	บ้านล้านตอง	6 คน
หมู่ที่ 4	บ้านสันเข้าแคบกลาง	6 คน
หมู่ที่ 5	บ้านหม้อ	4 คน
หมู่ที่ 6	บ้านคอยซิว	5 คน
หมู่ที่ 7	บ้านป่าตึง	2 คน
หมู่ที่ 8	บ้านห้วยทราย	3 คน

รายชื่อแกนนำเยาวชน
 หมายถึงเหตุ คุณสมบัติของแกนนำข้อ 1-12 ตามหัวข้อ 2.1

ชื่อ - สกุล	อายุ	เพศ		คุณสมบัติที่ผู้นำชุมชนเลือก								คุณสมบัติที่เยาวชนเลือก				คะแนนเฉลี่ยเลือก		
		ชาย	หญิง	1)	2)	3)	4)	5)	6)	7)	8)	9)	10)	11)	12)			
1. นายจรัส เหมยบัว	19	/							/	/	/	/	/	/				
2. นายวิรัช มหาวงค์	19	/																/
3. นายสุรชัย คุณยศยิ่ง	16	/							/	/	/	/	/	/				
4. นายอุเทน ใจฉาย	21	/							/	/	/	/	/	/				
5. น.ส.จิราภรณ์ สุทธิพานิช	17	/	/			/	/	/										
6. น.ส พิภูลทอง เตชะดวง	17	/	/						/	/	/	/	/	/				
7. น.ส จุฬารัตน์ ศรีรัตน์	18	/	/			/	/	/										
8. นายณัฐพงศ์ วุฒิไธย	19	/															/	/
9. นายศุภวัฒน์ ชัดพูน	19	/				/	/	/	/	/	/	/	/	/				
10. น.ส ปริญพรรณ ถินสอน	20	/	/			/	/	/	/	/	/	/	/	/				
11. น.ส นภรัตน์ แก้วปัน	20	/	/			/	/	/	/	/	/	/	/	/				
12. น.ส ภาวิณี เป็งใหม่	19	/	/			/	/	/	/	/	/	/	/	/				
13. น.ส ศิริ สุริยะ	20	/	/			/	/	/	/	/	/	/	/	/				
14. นายสุรชัย ใจวงศ์ดวง	24	/	/			/	/	/	/	/	/	/	/	/				

2.2 การพัฒนาแกนนำเยาวชน

ด้านการกล้าแสดงออกและเป็นผู้นำกิจกรรม

กระบวนการ วิธีการ

1. เปิดโอกาสให้เยาวชนได้แสดงออก เช่น การแสดงความคิดเห็นต่อหน้ากลุ่มเพื่อนและงานประชุมเวทีต่างๆ ของชุมชน
2. จัดอบรมฝึกการเป็นผู้นำกิจกรรม เช่น การนำเกมส์ การนำประชุมกลุ่มย่อย การเสนอผลงาน

ผลที่เกิดกับแกนนำ

ทำให้แกนนำมีความกล้าแสดงออกและมั่นใจมากขึ้น กล้าแสดงความคิดเห็นของตนเอง ต่อที่ประชุม สามารถนำกิจกรรม เกมส์ นำประชุมกับเพื่อนได้ทั้งในกลุ่มและต่างกลุ่ม

การทำงานร่วมกันเป็นทีม

กระบวนการ วิธีการ

ในการจัดค่ายหรือประชุมแต่ละครั้งจะแทรกการเสริมทักษะเรื่องการทำงานร่วมกันโดยใช้เกมส์ และสถานการณ์จำลองให้กลุ่มแกนนำเยาวชนร่วมกันแก้ไขปัญหา ฝ่าฟันอุปสรรคร่วมกัน จากนั้นพูดคุยถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมและการนำไปปรับใช้ในการทำงานร่วมกัน นอกจากนี้ในการทำงานจริงก็มีการวางแผนแบ่งหน้าที่กันทำงาน มีการประชุมสรุปงานหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมเพื่อทบทวนบทบาทหน้าที่ความสัมพันธ์ของทีมงานและปรับปรุงงาน

ผลที่เกิดกับแกนนำ

ทำให้แกนนำมีความสามัคคีกันมากขึ้น รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยอมรับความแตกต่างและความถนัดของแต่ละบุคคลในการทำงาน และให้อภัยกันเมื่อมีการทำงานผิดพลาด

การคิดวิเคราะห์

กระบวนการ วิธีการ

นำเอาสถานการณ์ต่างๆ ของชุมชนและประเด็นปัญหาของเยาวชนมาแลกเปลี่ยนกัน ระหว่างกลุ่มแกนนำเยาวชนในช่วงเตรียมงาน ค่ายอบรม สรุปผลการอบรมและการประชุมทีมงานแต่ละครั้งจะมีการส่งแกนนำเยาวชนไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มเยาวชนอื่นๆ ในเครือข่ายเยาวชน

ผลที่เกิดกับแกนนำ

ส่งผลให้แกนนำใช้เหตุผลในการพูดคุยและสามารถคิดได้รอบด้านและละเอียดมากขึ้น

การประสานงาน

กระบวนการ วิธีการ

แกนนำเยาวชนลงประสานงานกับกลุ่มเพื่อนในชุมชนเพื่อชักชวนเขามาร่วมกิจกรรมและกระจายข่าวสารข้อมูลต่างๆ ของกลุ่มตลอดจนถึงการประสานงานกับผู้นำชุมชนและองค์กรต่างๆ ในการจัดกิจกรรมในชุมชน

ผลที่เกิดกับแกนนำ

ทำให้ได้เรียนรู้วิธีการประสานงานรูปแบบต่างๆ และใช้จิตวิทยาในการชักชวนเพื่อนมาร่วมกิจกรรม เช่น เริ่มจากกิจกรรมที่เพื่อนสนใจและใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวในการเข้าถึงเพื่อน

การบริหารจัดการกลุ่ม

กระบวนการ วิธีการ

ให้แกนนำได้คิดกิจกรรมและดำเนินงานเอง มีการประชุมระหว่างแกนนำเยาวชนอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง มีการปรับแผนงานและบทบาทหน้าที่ตามความเหมาะสม

ผลที่เกิดกับแกนนำ

มีความยืดหยุ่นและคัดเลือกคนให้เหมาะสมกับความสามารถและยอมรับบทบาทซึ่งกันและกัน

2.3 แผนงานเยาวชน

กระบวนการ วิธีการ

จัดค่ายแกนนำ แผนการทำงานเริ่มจาก วิเคราะห์บทบาทสถานการณ์ชุมชนและสภาพปัญหาเยาวชนโดยใช้ภาพเยาวชนในฝันตั้งเป็นเป้าหมายที่อยากให้เป็นและกิจกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น โดยแบ่งกลุ่มย่อยเป็น 3 กลุ่ม แกนนำที่มาจากหมู่บ้านใกล้เคียงกันคิดร่วมกัน มีหัวข้อให้แกนนำเยาวชนได้ใช้เป็นแนวทางในการวางแผน คือ

- วัตถุประสงค์
- วิธีการดำเนินงาน
- ช่วงเวลา ระยะเวลาที่จะทำ
- ทำกับใคร ผู้เข้าร่วม
- อุปกรณ์ที่จะใช้
- งบประมาณที่จะใช้
- ใครสามารถช่วยเหลือเราได้บ้าง

ผลที่เกิดกับแกนนำและสมาชิก

1.กลุ่มบ้านล้านตอง บ้านแม่ตาด บ้านสันเข้าแคบกลาง

กิจกรรมแผนงานการพัฒนาเยาวชนในหมู่บ้าน

- จัดกลุ่มเยาวชนในหมู่บ้าน
- จัดหาวิทยากรมาแนะนำในหมู่บ้าน
- จัดให้เยาวชนได้แสดงความสามารถ
- วิเคราะห์และสรุปกิจกรรมต่างๆในกลุ่ม
- แกนนำพื้นฐานของอาชีพเพื่อตั้งกลุ่ม
- เปิดโอกาสให้คนว่างงานในหมู่บ้านได้มาทำงานโดยเฉพาะเยาวชนที่ว่างงาน

ทำอย่างไร   ประชาสัมพันธ์ในหมู่บ้าน

กลุ่มที่จะเข้าร่วม คือ   ตั้งแต่อายุ 14 ปีขึ้นไป

จะทำเมื่อไร   ช่วงเวลาที่ว่าง (เสาร์ – อาทิตย์)

ในหมู่บ้านใครช่วยเราได้   ผู้ใหญ่บ้าน อบต. และผู้มีประสบการณ์/ความรู้โดยช่วย
แนะนำและเป็นพี่ปรึกษาให้แก่กลุ่ม

ใช้อุปกรณ์อะไรบ้าง   เสนอในการประชุมครั้งต่อไป

แผนงานการเข้าค่ายเยาวชน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เยาวชนได้ร่วมกันคิดหาแนวทางการแก้ไขปัญหาในหมู่บ้านและให้เยาวชนช่วยกัน
วิเคราะห์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อจะเข้าใจและตระหนักถึงปัญหาของหมู่บ้าน

การดำเนินงาน   จัดให้มีการประชาสัมพันธ์

จัดประชุมผู้ปกครองก่อนการดำเนินงาน

ขอความร่วมมือหน่วยงานต่างๆ และผู้มีส่วนร่วม

ช่วงการดำเนินงาน   ช่วงเวลาที่เยาวชนว่างมากพอที่จะสามารถเข้าร่วมกิจกรรม

เช่น ช่วงปิดเทอม

สถานที่   โรงเรียน

อุปกรณ์   สื่อต่างๆ สำหรับการดำเนินงาน

งบประมาณ   คิดตามจำนวนผู้เข้าร่วม

เยาวชนที่เข้าร่วม	แบ่งการเข้าค่ายเป็นรุ่นอายุ คือ 5-10 ปี, 11-15 ปี, 16 ปีขึ้นไป
บุคคลที่ช่วยการดำเนินงาน	- เยาวชนที่ได้รับการอบรมมาแล้ว - บุคลากรเจ้าหน้าที่ทางราชการ - การได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง

แผนการพัฒนাইให้เยาวชนห่างไกลยาเสพติด

- ประชาสัมพันธ์ให้เยาวชนและผู้ปกครองได้รู้ถึงโทษของยาเสพติด
- จัดทำสนามกีฬาและจัดหาอุปกรณ์กีฬาให้กลุ่มเยาวชนได้เล่น

<u>จะอบรมเยาวชนกลุ่มใด</u>	เยาวชนทุกรุ่นทุกกลุ่มที่ให้ความสนใจ
<u>จะทำเมื่อใด</u>	ช่วงที่มีเวลาว่าง หรือปิดเทอม
<u>คนเข้าร่วม</u>	กลุ่มเยาวชน ผู้นำของหมู่บ้าน
<u>อุปกรณ์</u>	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมนั้นๆ
<u>งบประมาณ</u>	ยังไม่มี

2. แผนงานบ้านหนองแสะ บ้านห้วยทราย

1. สนับสนุนด้านการศึกษา
2. จัดตั้งชมรมอาชีพเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน
3. ส่งเสริมให้เยาวชนร่วมกันคิดและแก้ไขปัญหาภายในหมู่บ้านด้วยกัน
4. ขอคำปรึกษาผู้ที่มีความรู้
5. ส่งเสริมให้เยาวชนมีความกล้าแสดงออก
6. จัดกิจกรรมการเข้าค่ายเชื่อมความสัมพันธ์ในหมู่เยาวชน

รายละเอียดกิจกรรมหนองแสะ

1. สนับสนุนด้านการศึกษา
  - ช่วยกันหาเงินกองทุนสนับสนุนด้านการศึกษา
  - หาบุคลากรในหมู่บ้านที่มีความรู้ความสามารถพอที่จะมาช่วยสอนเยาวชน และจะต้องสำรวจหาเยาวชนเรียนในเวลาปกติ คือ จันทร์-ศุกร์ ก่อนว่ามีกี่คน สถานที่จัดการศึกษา งบประมาณจำนวนหนึ่ง

2. ทำหัตถกรรมเครื่องจักรสาน เย็บผ้า กระดาษสา การเกษตร อุตสาหกรรมในครัวเรือน ต้องไปประชุมที่บ้านก่อน
3. จัดอบรมเยาวชนให้พัฒนาความคิดและแก้ไขปัญหาในหมู่บ้าน
4. นำบุคลากรภายในหมู่บ้านที่มีความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ มาแนะนำแก่เยาวชน
5. ช่วยกันสนับสนุนการแสดงออกของเยาวชนไปในทางที่ถูกต้อง
6. ให้เยาวชนจัดกิจกรรมเพื่อจะเพิ่มควมสามัคคีภายในหมู่บ้าน

3.แผนกิจกรรมพัฒนาชุมชนบ้านป่าตึง-ดอยซิว บ้านหม้อ

หัวข้อ

- พัฒนาอาชีพเสริมให้กับครอบครัวเยาวชน / สร้างรายได้
- สืบสานวัฒนธรรมล้านนาให้มีความรู้ความเข้าใจแก่ชาวบ้าน

พัฒนาอาชีพเสริม

- เลี้ยงไก่เนื้อ โดยการรวมกลุ่มเยาวชน เปลี่ยนกันดูแล-ทำความสะอาด โดยอาศัยเยาวชนบ้านดอยซิว

ทำเมื่อไร มิถุนายน – สิงหาคม 2544

ผู้ร่วมสนับสนุน อบต. ผู้ใหญ่บ้าน ตลอดจนผู้ปกครองอื่นๆ

ใช้อุปกรณ์ ไม้ไผ่ทำโรงเลี้ยงตลอดจนเงินสำหรับซื้ออาหาร ยารักษาโรค

งบประมาณ 5,000 – 8,000 บาท

สืบสานวัฒนธรรมล้านนา

- เล่นดนตรี สะล้อ ซอ ซึง ดนตรีไทย
- ฝึกหัดเด็กๆ บ้านป่าตึง ดอยซิว
- เล่นตามงานศพ - มงคลต่างๆ
- ผู้เข้าร่วมอายุ 8 – 16 ขวบ
- ได้ทำมาบ้างแล้วแต่ขาดการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

- อบต. ครู ตลอดจนผู้ใหญ่บ้าน ผู้ปกครองเด็ก ๆ
- เครื่องดนตรี งบประมาณฝึกซ้อม

แผนงานร่วมกันทั้งตำบล

1. ศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชนของแต่ละหมู่บ้าน
2. ประชุมประจำเดือน
3. สรุปร่วมกัน
4. อบรมเสริมทักษะการทำงานปีละ 2 ครั้ง
5. ศึกษาดูงานร่วมกัน 1 ครั้ง
6. ทำกิจกรรมในโรงเรียน
7. ทำแผนงานเสนอ อบต.

วิเคราะห์ สรุปผล

การคัดเลือกแกนนำเยาวชนใช้วิธีการคัดเลือกหลากหลายรูปแบบเพื่อให้ได้มาซึ่งตัวแทนเยาวชน

1. ผู้นำชุมชนเสนอชื่อ ส่วนใหญ่จะได้ตัวแทนเยาวชนตามโครงสร้างเดิมของหมู่บ้าน เช่น ประธานกลุ่มหนุ่มสาวหรือกลุ่มเยาวชนของหมู่บ้านและเป็นเยาวชนที่นิสัยดี เรียบร้อย ตั้งใจเรียน ค่อนข้างมีอายุมากประมาณ 18 - 25 ปี

2. การคัดเลือกแกนนำเยาวชนจากการประชุมหรือจัดค่ายเยาวชน ตัวแทนเยาวชนที่ได้รับการคัดเลือกจะเป็นเยาวชนที่ค่อนข้างมีบทบาทกล้าแสดงออกในค่าย และเป็นหัวใจเพื่อนทั้งจากกลุ่มที่เรียบร้อยและกลุ่มที่ซอซเซ่ ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ชายมากกว่าผู้หญิง

3. การคัดเลือกโดยทีมงานวิจัย จะเป็นการคัดเลือกจากตัวเยาวชนที่มีอิทธิพลในกลุ่มเพื่อน(หัวใจ) กลุ่มต่างๆ ที่ไม่ได้เข้ามาร่วมกระบวนการตามข้อ 1 ข้อ 2 โดยการสร้างความคุ้นเคยและชักชวนมารวมกลุ่ม

แกนนำเยาวชนที่ได้รับการคัดเลือกจะมีคุณสมบัติเหล่านี้ในบางข้อ

1. มีใจรัก สมัครที่จะทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับเยาวชนในหมู่บ้าน
2. สามารถเข้ากับเยาวชนในหมู่บ้านได้และได้รับการยอมรับเป็นอย่างดี
3. เป็นตัวแทนของกลุ่มต่างๆ เช่น ผู้หญิง ผู้ชาย กลุ่มเล่นกีฬา กลุ่มอาชีพ
4. สามารถประสานงานกับผู้นำชุมชนและกลุ่มต่างๆ ในชุมชนได้
5. มีทักษะการพูดการกล้าแสดงออกและมีความเป็นผู้นำ

6. มีเวลาที่จะมาทำงานร่วมกับเยาวชนในหมู่บ้านและระดับตำบล
7. มีอายุมากกว่าเพื่อนๆ ในกลุ่มเดียวกัน
8. มีอัธยาศัยและมนุษยสัมพันธ์ดี
9. เป็นแกนนำของเยาวชนของหมู่บ้านอยู่แล้ว

ตารางระดับการพัฒนาของแกนนำจากแกนนำ 39 คนในช่วงระยะเวลาดำเนินโครงการ

ระดับ	จำนวนแกนนำ	ทักษะความสามารถ
ดี	10 คน	สามารถนำประชุมกลุ่มเพื่อนได้ นำเกมส์ / กิจกรรมทั้งในและต่างกลุ่มได้ สามารถประสานงานกับเพื่อนและผู้นำชุมชนได้ มีทัศนคติที่เปิดกว้างยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนๆ สามารถรับผิดชอบบริหารงบประมาณ จัดการบัญชีเบื้องต้นได้และเป็นตัวหลักในการรับผิดชอบการจัดกิจกรรมได้
ปานกลาง	16 คน	สามารถนำเกมส์ / กิจกรรมได้เป็นบางกิจกรรม ประสานกลุ่มเพื่อนมาเข้าร่วมกิจกรรมและมีส่วนร่วมมากในกิจกรรม
น้อย	13 คน	สามารถวิเคราะห์ปัญหาและนำเสนอปัญหาเยาวชนและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม และสามารถสะท้อนการทำงานได้ในแต่ละกิจกรรม

สรุปปัจจัยที่สนับสนุนให้เยาวชนเกิดการพัฒนาดตนเอง

ปัจจัยที่สนับสนุนให้แกนนำเยาวชนพัฒนาตัวเองได้มีหลายปัจจัย เช่น บุคลิกส่วนตัว ความสนใจ พื้นฐานของครอบครัว การศึกษาและประสบการณ์ต่างๆ กระบวนการในโครงการเป็นตัวช่วยเสริม กระตุ้นให้แกนนำได้ฝึกฝนและแสดงออกได้อย่างเต็มที่ ทำให้เกิดพัฒนาการได้รวดเร็วขึ้น ดังนั้นกระบวนการพัฒนาแกนนำเยาวชนต้องใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้แกนนำเยาวชนได้เสนอความคิดเห็น วิเคราะห์ปัญหาเชื่อมโยงกับชุมชน และวางแผนงานได้อย่างอิสระมีการฝึกฝนจากสถานการณ์จำลองหรือเกมส์ต่างๆ และได้ทดลองปฏิบัติจริงมีการสรุปผลและสะท้อนปัญหาเป็นระยะ โดยพี่เลี้ยงทีมงานวิจัยเป็นคนสนับสนุนในการทำงานของแกนนำเยาวชน

บทที่ 6

ภาคปฏิบัติการแกนนำกลุ่มเด็กและเยาวชน

1. วัตถุประสงค์ / จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้แกนนำเยาวชนมีทักษะการปฏิบัติงานในชุมชน
2. เพื่อให้แกนนำเยาวชนได้ปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้

2. การปฏิบัติการตามแผนงาน

2.1 การศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชน

ขั้นตอน วิธีการ

1. แกนนำเยาวชนวางแผนการทำงาน คิดกรอบประเด็นที่จะศึกษา มีการประชุมปรึกษาหารือภายในกลุ่มเพื่อช่วยกันกำหนดกรอบ โดยเนื้อหาที่จะศึกษาต้องมีประโยชน์กับการทำงานของกลุ่มและสำคัญต่อหมู่บ้าน ประเด็นที่เสนอ คือ
  - ประวัติหมู่บ้านและวัด เพื่อเก็บบันทึกไว้เป็นประวัติให้เยาวชนรุ่นหลังได้รู้ถึงที่มา ที่ไปของวัดและหมู่บ้าน รู้จักบรรพบุรุษของตนเอง
  - บุคคลสำคัญต่างๆ ผู้นำ ผู้อาวุโส พ่อครูแม่ครู(ผู้เชี่ยวชาญ มีความรู้เฉพาะด้าน) เพื่อให้รู้ถึงบุคคลสำคัญในการประสานการทำงานและแหล่งความรู้ ภูมิปัญญาของชุมชน
  - กลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้าน เพื่อให้ง่ายต่อการประสานงานและเชื่อมการทำงานกับกลุ่มต่างๆ รวมถึงกลุ่มอาชีพที่มีอยู่ในการเป็นแนวทางการประกอบอาชีพของเยาวชน ต่อไป
  - ประเด็นอื่นๆ ที่น่าสนใจที่อาจค้นพบระหว่างการเก็บข้อมูล
2. คัดเลือกแกนนำเยาวชนตัวแทนที่จะรวบรวมข้อมูลของแต่ละหมู่บ้าน ให้แกนนำของแต่ละหมู่บ้านไปจัดทีมงานการเก็บข้อมูลขึ้นเอง หมู่บ้านละประมาณ 3-5 คน และวางแผนแบ่งงานการเก็บข้อมูลของหมู่บ้านตนเอง
3. แกนนำเยาวชนลงพื้นที่เก็บข้อมูลของหมู่บ้านต่างๆ จากผู้นำชุมชน ผู้เฒ่าผู้แก่ และบุคคลสำคัญต่างๆ โดยการศึกษาจากเอกสารที่มีอยู่ สัมภาษณ์จากผู้นำ พระสงฆ์ ผู้เฒ่าผู้แก่ จดบันทึกเอาไว้ หรือ อัดเทปการสัมภาษณ์แล้วมีการประชุมสรุปรวบรวมข้อมูลเป็นระยะ
4. รวบรวมสรุปข้อมูลส่งให้ชุมชนตรวจสอบเพิ่มเติมข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลครบทุกหมู่บ้านแล้วจึงจัดพิมพ์เป็นเอกสารส่งกลับไปให้ชุมชนและบุคคลที่เคยให้ข้อมูลช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ โดยการแสดงความคิดเห็นและส่งกลับมายังกลุ่มเพื่อจัดทำเป็นเอกสารฉบับสมบูรณ์ต่อไป

5. ทิมวิจัยสรุปข้อมูลเป็นฉบับสมบูรณ์

ผลที่เกิดขึ้น

ประเด็นที่จะศึกษา

- ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านและวัด
- บุคคลสำคัญด้านต่างๆ เช่น ผู้นำ ผู้อาวุโส ผู้มีความรู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน
- กลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้าน
- อื่นๆ ที่น่าสนใจ

ข้อมูลหมู่บ้านของหมู่ที่ 1 บ้านแม่ตาด

1. ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

คนเฒ่า คนแก่ รุ่นปู่รุ่นย่า เล่าว่า แรกเริ่มบ้านนี้เป็นต้นน้ำลำธารของตำบลห้วยทราย เรียกกันว่า ห้วยแม่ตาด คำว่า แม่ หมายถึง แม่น้ำ และคำว่า ตาด หมายถึง หินผาที่รองรับน้ำตก ต่อมาเมื่อราษฎรได้เข้ามาอยู่อาศัย เมื่อปี 2431 จึงเรียกบ้านนี้ว่า บ้านแม่ตาด

2 กลุ่มต่างๆ

กลุ่มแปรรูปถนอมอาหาร

ได้เปลี่ยนชื่อกลุ่มเป็น กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่ตาด ทำกิจกรรมขนมอบ จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2541 ก่อตั้งกลุ่มโดย การรวมกลุ่มกับชาวบ้านเพื่อสร้างเสริมอาชีพ โดยการเก็บเงินรวมหุ้น คนละ 100 บาท ในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเพื่อจัดซื้อหัวตุ๋น ซึ่งมีการแปรรูปผลผลิตจากผลไม้ต่างๆ ตามฤดูกาลเช่น กัวย สับปะรด เผือก ลำไย

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่ตาด หมู่ 1 ต. ห้วยทราย อ. สันกำแพง จ. เชียงใหม่ มีสมาชิกกลุ่ม 44 คน ดำเนินกิจกรรมออกร้านตามงานต่างๆ , ขายในโรงเรียน, ส่งสินค้าตามซูเปอร์มาร์เก็ต , โรงพยาบาล

กลุ่มผู้สูงอายุ

กลุ่มผู้สูงอายุจัดตั้งเมื่อเดือนธันวาคม 2534 สมาชิก 58 คน มีตัวแทนผู้สูงอายุ 5 คน ผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป ได้รับใบบริการด้านสาธารณสุข 58 คน

กลุ่มกองทุนพัฒนาหมู่บ้าน

จัดตั้งเมื่อปี 2531 มีคณะกรรมการ 1 คณะจำนวน 5 คน เงินกองทุนหมู่บ้านเมื่อได้มาจะใช้พัฒนาหมู่บ้านทุกปี ปัจจุบันมีเงิน 15,010 บาท และกองทุนเงินล้าน

กลุ่มเกษตรกร

จัดตั้งเมื่อปี 2522 มีสมาชิกถึงปัจจุบัน 131 คน มีเงินทุน 177,240บาท

คณะกรรมการ 5 คน

การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์

พ่อครูแม่ครูในหมู่บ้าน

1. นาย บุญทา จินะกัน   ความสามารถด้านการจักรสาน
2. อ้อย หนานทา อุดคำ   ความสามารถด้านการอ่านตัวเมือง

ข้อมูลหมู่บ้านของหมู่ที่ 2 บ้านหนองสะ

1. ประวัติของหมู่บ้านหนองสะ

นับย้อนหลังไปในอดีตประมาณ 112 ปี คือ รว ๆ พ.ศ.2404 หรือ จ.ศ. 1223 มีชาวบ้านกลุ่มหนึ่ง ซึ่งมาจากหมู่บ้านชุย เขตอำเภอดอยสะเก็ด ได้นำสัตว์เลี้ยงคือ วัว,ควาย เดินทางผ่านมาทางบริเวณที่เป็นหมู่บ้านหนองสะในปัจจุบันนี้ขณะนั้นยังเป็นป่าอยู่ ได้มองเห็นทำเลภูมิประเทศเหมาะสม มีหญ้าอุดมสมบูรณ์ มีหนองน้ำมีต้นไม้ร่มรื่น เห็นว่าเป็นสถานที่เหมาะสมสำหรับการเลี้ยงสัตว์และการเพาะปลูกเป็นอย่างยิ่งจึงพากันมาพักและปล่อยสัตว์เลี้ยงให้หากินในบริเวณนั้นซึ่งต่อมาผ่านมาบ่อย ๆ เข้าบางครั้งก็พักแรมค้างคืน ณ ที่นั้น โดยสร้างเป็นเพิงที่ปักชั่วคราว ชาวบ้านที่ผ่านมาบริเวณนี้เป็นประจำมีความเห็นว่าต้องเดินทางบ่อยๆ ผ่านบริเวณนี้ไปหมู่บ้านป่าชุยซึ่งมีระยะทางไกลพอประมาณและเห็นว่าทำเลนี้ ซึ่งมีพืชพันธุ์ธัญญาหารอุดมสมบูรณ์กว่าบ้านป่าชุยมากจึงคิดที่จะตั้งหลักแหล่งอยู่ที่นี่และปลูกบ้านอยู่ โดยมีชาวบ้านอพยพมาจากบ้านป่าชุย และได้ชักชวนญาติจากบ้านท่ารั้ว บ้านต้นดู่ อ.ดอยสะเก็ด มาอยู่ร่วมอีก พลเมืองของหมู่บ้านจึงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยอาศัยเหตุที่บริเวณนี้มีหนองน้ำใกล้ ๆ หนองน้ำมีไม้ชนิดหนึ่งมีดอกสีเหลือง ซึ่งเรียกกันว่า ไม้สะ

ชาวบ้านเห็นว่าบริเวณที่ตั้งหมู่บ้านมีหนองน้ำและป่าไม้สะอยู่ใกล้กันจึงตั้งชื่อหมู่บ้านที่สร้างใหม่โดยเอาสภาพแวดล้อม คือ หนองน้ำกับไม้สะมารวมกันตั้งชื่อหมู่บ้านว่าหมู่บ้าน หนองไม้สะ และต่อมาเพื่อง่ายแก่การเรียกจึงนิยมเรียกกันทั่วไปว่า บ้านหนองสะ

2. พ่อครู แม่ครูในหมู่บ้าน

- แม่กำนันแฝด ประกอบกิจ   สอนฟ้อนเล็บ
- ลุงน้อยเสริฐ สิงห์ทอง   เป็นคนทำเครื่องดนตรีพื้นเมือง เช่น ซอ สะล้อ ซึ่ง
และยังสอนวิธีการเล่นอีก
- นาย ประดิษฐ์ เป็งเรือน   ความสามารถ คำฮ่ำ ซอ (ทำนองฮ่อ พม่า)

	เสเลเมา) ดนตรีพื้นเมือง เพลงพื้นเมือง
- นาย ไสภณ กุณาเงิน	ความสามารถ ซอ จ้อย เรียนจาก แม่ศรีออน และ พ่อน้อยศรีมา
- นาง บัววัย สามเป็ง (แม่ทองคำ)	ความสามารถ ซอ จ้อย ฟ้อนดาบ
- พ่อ บุญตัน ชันแก้ว	ความสามารถ ตีกลองพื้นบ้านทุกชนิด

ข้อมูลหมู่บ้านของหมู่ที่ 3 บ้านล้านตอง

1. ประวัติความเป็นมา

นับย้อนหลังผ่านมาในอดีตราว 400 ปีเศษ คือ ประมาณ 2132 มีตำนานเล่าสืบทอดกันมาที่แห่งนี้ได้มีชาวไทยเขินอพยพมาจากสิบสองปันนามาปลูกกระต๊อบ และบ้านเรือนอยู่ประมาณ 10 กว่าหลังคาเรือน บริเวณนี้ยังไม่มีชื่อบ้าน และชื่อวัด ต่อมาเมื่อพระพุทธรูปหนึ่งเดินทางมาจากทิศตะวันออก เข้าใจว่ามาจากประเทศลาว ได้พำนักบำเพ็ญศัลภาวนาอยู่ในป่าไผ่ที่ชาวไทยเขินปลูกบ้านเรือนอยู่ก่อนแล้ว แต่พระรูปนี้ไม่ปรากฏชื่อ ได้บำเพ็ญศัลภาวนาอยู่หลายวัน ชาวบ้านเกิดศรัทธาเลื่อมใส จึงพร้อมใจกันถางป่าไผ่ เพื่อให้พระได้อยู่สบายขึ้น ขณะถางป่าอยู่นั้น ได้พบพระพุทธรูปทองแดง (ทองแดง) องค์หนึ่ง พระพุทธรูปเกิดความพอใจในสถานที่ และพระพุทธรูปที่พบจึงได้สร้างวัดขึ้นให้ชื่อว่า วัดล้านตอง ตามที่พบพระเป็นตอง ต่อมาเมื่อมีผู้คน และศาสนิกชนอยู่กันหนาแน่นจึงเรียกชื่อหมู่บ้านว่า บ้านล้านตอง

2. พ่อครูแม่ครูในหมู่บ้าน

- นาย ศรีมา บันอียะ	ความสามารถ เป็นช่างซอ ทำพิธีฮ้องขวัญ เป็นศิลปินพื้นบ้าน ของ อ.สันกำแพง เป็นศิลปินดีเด่นสาขาศิลปะการแสดงระดับ จังหวัด ปี 40
- พ่อ ขวัญใจ จินาจันทร์	ความสามารถ คือ ซอพื้นเมือง

3. สิ่งที่น่าสนใจ

ศิลปะภาพวาดบนกระจก เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องราวของพระเวสสันดร เป็นลักษณะภาพวาดพื้นเมืองที่งดงาม ซึ่งได้รับอิทธิพลจากพม่ามีอายุประมาณ 80 ปี เดิมเคยติดอยู่ที่ฝาผนังวิหารเก่า แต่เมื่อได้ทำการสร้างวิหารหลังใหม่ขึ้นมา จึงได้นำภาพมาเก็บไว้ที่กุฏิเจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน

พระธาตุวัดล้านตอง สร้างมาประมาณ 100 ปี ซึ่งตั้งอยู่หลังวิหาร ภายในพระธาตุได้บรรจุสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวบ้านนับถือและเป็นที่ยึดเกาะไว้ภายใน ซึ่งเกือบทุกวัดจะนิยมสร้าง พระธาตุไว้หลังวิหาร เพื่อว่าเมื่อได้สวดมนต์บูชาพระในวิหาร ก็ได้กราบไหว้พระธาตุไปด้วย

พระสิงห์ 1 พระสิงห์ 2 ได้รับการบอกเล่าจากพระอธิการประพัฒน์ ปพมโน เจ้าอาวาสรูปปัจจุบันว่า พระสิงห์ 1 พระสิงห์ 2 เป็นพระพุทธรูปที่มีอายุประมาณ 150-200 ปี เป็นพระพุทธรูปทองสำริดที่ศักดิ์สิทธิ์และหายากมาก

พระพุทธรูปทองแดงที่พบจากป่าไผ่ เป็นพระพุทธรูปที่จะนำออกมาให้ประชาชนเห็นเฉพาะวันสงกรานต์พระพุทธรูปในเทศกาลวันสงกรานต์ของทุกปีเท่านั้น

ข้อมูลหมู่บ้านที่ 4 บ้านสันเข้าแคบกลาง

ประวัติบ้านสันเข้าแคบกลาง

สร้างขึ้นตั้งแต่เจ้ากาวิละปกครองเมืองเชียงใหม่ประมาณ 100 กว่าปี พ.ศ. 2320 ชาวบ้านส่วนใหญ่อพยพมาจากหลายชุมชนหลายเผ่า เป็นชาวไทยเขิน หมู่บ้านสันเข้าแคบกลางนี้เป็นหมู่บ้านที่สร้างก่อนหมู่บ้านอื่นในตำบลห้วยทราย ได้รับพระราชทาน วิสุคามศรีมา พ.ศ .2487 รัชกาลที่ 8 นอกเหนือจากนี้ไม่มีใครรู้ประวัติวัดและประวัติหมู่บ้านเลย

ข้อมูลหมู่บ้านที่ 5 บ้านหม้อ

1. ประวัติ

ประวัติวัดทุ่งด้อม หรือชาวบ้านเรียกว่า วัดบ้านหม้อ ได้สร้างมาเมื่อไรไม่ปรากฏ หลักฐานประมาณ 199 ปีแต่เดิมวัดนี้ ตั้งอยู่ที่ ร.ร. วัดบ้านหม้อ บัดนี้ให้ตั้งเป็นโรงเรียนประชาบาล ประถมต้น วัดบ้านหม้อเป็นธรณีสงฆ์ไปในสมัยนั้น ได้มีราษฎรอพยพมาจากบ้านทุ่งด้อม อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่ ได้มาทำไร่ ทำสวน ปลูกสร้างเป็นที่อยู่อาศัย เห็นว่าวัดเก่าไกลจากหมู่บ้าน ใกล้ป่า ประกอบกับถูกไฟไหม้อยู่เสมอ หาพระเณร ภิกษุไปจำพรรษาอยู่ประจำก็ยาก จึงได้ตกลงช่วยกันย้ายมาตั้งอยู่ที่ปัจจุบัน อาศัยมูลเหตุที่คณะตนได้อพยพมาจากบ้านเก่า จึงได้ร่วมกันตั้งชื่อวัดนี้ว่า วัดทุ่งด้อม ปัจจุบันวัดทุ่งด้อมก็อยู่ อ.สันป่าตอง อีกแห่งด้วย ประกอบกับชาวบ้านมีอาชีพทำหม้อ หรือปั้นหม้อ ทำด้วยดินเหนียว ใช้มือปั้นหม้อต่างๆ เช่น หม้อใส่น้ำดื่ม หม้อแกงปรุงอาหาร หม้อวงต้มยา หม้อใส่ข้าวสาร หม้อทุกชนิดที่ต้องการ มีชาวบ้านใกล้และไกลต่างนำเอาของกินของใช้ มาแลกเปลี่ยนและนำไปขาย ชาวบ้านจึงขนานนามอีกว่า วัดหม้อ หรือ วัดบ้านหม้อจนกระทั่งถึงทุกวันนี้

ข้อมูลหมู่บ้านที่ 6 บ้านดอยซิว

1. ประวัติวัดดอยซิว

เนื่องด้วยวัดดอยซิวเป็นวัดที่เก่าแก่อายุนับเป็นหลายร้อยปี แต่เดิมนั้นได้เป็นวัดร้างเหลือแต่ซากเจดีย์และเนินพระวิหาร ซึ่งตั้งอยู่บนยอดดอยเล็กๆ ห่างจากหมู่บ้านมาพอประมาณ และสูงกว่าพื้นที่ราบทั่วไปประมาณ 300 เมตร จนกระทั่งมาถึงสมัยที่คณะฝ่ายสงฆ์ชั้นผู้ใหญ่ได้นิมนต์ท่านครูบาศรีวิชัยเจ้าลงไปสอบสวนที่กรุงเทพฯ และได้จับพระภิกษุและสามเณรที่ครูบาศรีวิชัยบวชให้ในสมัยนั้นเพราะไม่มีใบสุทธิสักให้หมด แต่ก็ยังมีพระบางองค์ บางรูปที่หลบหนีไปจำ

อยู่ที่วัดอื่น ในจำนวนนั้นก็มีครูปาคัณธา ที่หลบหนีมาซึ่งได้จำพรรษามาหลายวัด จนกระทั่งมาพบวัดคอยชิวแห่งนี้โดยที่ท่านเดินธุดงค์ตามป่าตามเขาแถบนี้มาตลอด เมื่อธุดงค์มาถึงหนองน้ำซึ่งอยู่ไม่ห่างจากวัดร้างมากนักจึงได้ปักกลดจำวัดอยู่ที่ข้างหนองน้ำเท่านี้เป็นเวลาหลายวัน จนกระทั่งคืนหนึ่งอันเป็นคืนข้างแรม ท่านก็นิมิตรเห็นแสงเงินแสงทอง 2 ดวง ทางทิศเหนือของหนองน้ำ ท่านจึงสะดุ้งตื่น แล้วลุกขึ้นนั่งสมาธิดู จึงรู้ว่าบริเวณนี้มีวัดร้างอยู่ รุ่งเช้าหลังจากฉันเสร็จแล้วท่านจึงได้เดินสำรวจในบริเวณใกล้เคียงนั้น ห่างไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ 400 เมตร ก็มีวัดร้างเหนือฐานบอกลีให้ทราบว่าเป็นวัดมาก่อนซ่อนอยู่ในถ้ำวัลย์และร่มไม้อันหนาที่บ่ ท่านก็มาพิจารณาว่าควรจะบูรณะให้เป็นวัดขึ้นมาอีกครั้ง ดังนั้นต่อมาก็วันหนึ่งหลังจากฉันอาหารเช้าเสร็จแล้ว ท่านก็ได้เรียกชาวบ้านที่ไร่ทำสวนบริเวณใกล้เคียง มาปรึกษาว่าควรจะบูรณะวัดร้างบนคอยชิวแห่งนี้ ให้เป็นวัดขึ้นมาอีกครั้ง พวกชาวไร่ ชาวสวนก็เห็นด้วย โดยได้กล่าวคำอนุโมทนาสาธุกันถ้วนหน้า ขอพึงใบบุญบารมีของครูปาคัณธาให้ช่วยบูรณะปฏิสังขรณ์ขึ้นเป็นวัดให้ได้แล้วก็ลงมือถากถางพื้นที่จนสร้างวัดขึ้นมาสำเร็จประมาณ พ.ศ.2346

ต่อมาเมื่อสร้างวัดเสร็จแล้ว ครูปาคัณธาจึงได้อธิฐานจิตข้างหนองน้ำอีกครั้งหนึ่ง จึงได้รู้ว่าหนองน้ำแห่งนี้มีชื่อว่าหนองชิว และยังมีดวงวิญญาณเจ้าแม่หนองชิวสิงสถิตอยู่ ครูปาคัณธาจึงได้ตั้งจิตอธิษฐานถามดวงวิญญาณเจ้าแม่หนองชิวว่า แสงเงินแสงทองที่ท่านเห็นคืออะไร เจ้าแม่หนองชิวตอบว่า แสงที่ท่านเห็นทั้ง 2 นั้นคือ ปลาชิวเงิน ปลาชิวทอง ที่เจ้าแม่ดูแลรักษาอยู่ ต่อมาไม่นานครูปาคัณธาก็ได้นิมิตเห็นเจ้าแม่หนองชิวบอกให้ไปเอาปลาชิวเงินปลาชิวทอง มาเก็บรักษาไว้ที่วัด เพราะต่อไปข้างหน้า จะมีคนมาทำไร่ ทำนา ทำสวนมากขึ้นและคนทั้งหลายที่มาทำสวน ทำนา เหล่านั้นก็จะมาแย่งชิงกันเอาไป โดยจะมีการทำร้ายกันเป็นเนืองนิจ

เมื่อครูปาคัณธา ได้รับคำบอกเล่าจากเจ้าแม่หนองชิวตามนิมิต ตื่นเช้าขึ้นมาท่านก็ไปที่หนองน้ำเดินลัดเลาะไปบนคันดินของหนองน้ำ ไปทางทิศที่ท่านเคยเห็นแสงเงิน แสงทอง ก็ปรากฏว่ามีปลาชิวเงิน ปลาชิวทอง 2 ตัว ลอยคู่กันริมฝั่งคันดิน ครั้งแรกที่เห็นก็พบว่าปลา 2 ตัวนั้นอยู่เป็นคู่ขนานกันไปข้างหน้าท่าน ท่านจึงได้ล่ำพังกกับตัวเองว่า ปลายังมีชีวิตอยู่อย่างนั้นหรือเจ้าแม่ จะให้ท่านจับเอาไปไว้ที่วัด ไม่เอาแน่ แม้แต่ มด ลิ่น ไร ยุง เรายังไม่ทำร้าย คิดได้ดังนั้น ท่านครูปาก็ทำท่าจะหันหลังกลับ ก็เห็นปลา 2 ตัวนั้นพร้อมใจกัน กระโดดขึ้นเหนือน้ำ มีเสียงดังพอสสมควร ครูปาท่านสะดุดใจเฝ้ามองดูอยู่ จนกระทั่งน้ำนั้นสงบนิ่ง และอย่างไม่คาดคิด เหมือนกับมีปาฏิหาริย์ ท่านมองดูอีกไม่นานก็เห็นปลา 2 ตัว ที่จมลงไปใต้น้ำนั้นลอยขึ้นมา ในลักษณะที่หงายท้องเหมือนปลาที่ตายแล้ว ท่านครูปาจึงได้อธิฐานว่า ถ้าหากว่าเจ้าแม่ต้องการจะให้ท่านนำปลา 2 ตัวนี้ มาอยู่ที่วัดจริงๆ ก็ขอให้ข้าพเจ้าจับปลาได้ง่าย เสร็จแล้วท่านก็เอามือทั้ง 2 ข้าง จับเอาปลาข้างละตัวขึ้นมา ปรากฏว่าปลาทั้ง 2 ตัวแน่นิ่งไม่ได้ดิ้นรนขดขึ้น

ท่านครูบาคันธา จึงได้พิจารณาพิจารณาปลาทั้ง 2 ตัวอย่างถ่วงถี้ ท่านครูบาคิดในใจว่าทำไม ถึงเป็นไปได้ถึงเพียงนี้ เพราะว่าปลาทั้ง 2 ตัวนั้นมันเป็นปลาเงินปลาทองจริงๆ มิใช่ปลาตามแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วไป เมื่อคิดได้ดังนั้นท่านจึงนำ ปลาเงิน ปลาทอง ทั้ง 2 ตัว นั้นมาตั้งไว้ตรงหน้าพระประธานในวิหารที่ท่านได้สร้างขึ้นมาใหม่ และก็ได้อัญเชิญขึ้นชื่อว่า **วัดคอยหนองซิว** ส่วนหนองน้ำนั้นก็ยังมีอยู่เหมือนเดิมจนกระทั่งทุกวันนี้

ข้อมูลหมู่บ้านที่ 7 บ้านป่าดิ่ง

1. ประวัติความเป็นมา

ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านไม่แน่ชัด เนื่องจากไม่มีผู้ใดบันทึก หรือรวบรวมเก็บไว้ แต่ยังคงไว้เพียง ประวัติความเป็นมาของวัดเท่านั้นแต่จากคำบอกกล่าวที่ว่า หมู่บ้านกับวัดได้เกิดขึ้นพร้อมๆ กัน

ประวัติความเป็นมาของวัดป่าดิ่ง

ความเป็นมาของชื่อวัด ความเดิมมีอยู่ว่า หมู่บ้านแห่งนี้คนนิยมเรียกว่า “บ้านป่าดิ่งหลวง” เพราะมีไม้ดิ่งอยู่มาก มีต้นเล็กต้นใหญ่นำมาทำเป็นที่พักอาศัยได้ และทางทิศตะวันออกของหมู่บ้านมีภูเขา อยู่ไม่ไกลนักและภายในหมู่บ้านมีวัดตั้งอยู่ชื่อว่า วัดศรีทรายมูล โดยเฉพาะชื่อวัดนี้พบในคัมภีร์โบราณท่านเขียนไว้ว่า “ ข้าเขียนปางเมื่อปฏิบัติอยู่วัดศรีทรายมูลน้ำล้อม ป่าคาอ้อมต้นป่าดิ่งหย่อนวันนั้นแล “ นี่เป็นที่มาของวัดป่าดิ่งจนถึงปัจจุบันนี้

นามผู้สร้างนั้นไม่ปรากฏ ตามที่สืบรู้ว่า วัดในชนบทนั้นคือ ไม่มีผู้ใดผู้หนึ่งสร้างถึงมีก็น้อยนักเหตุเพราะว่าชาวบ้านทุกคนมีความนับถือศาสนาเหมือนกันหมดอยู่แล้ว จะสร้างอะไรจะทำอะไรนั้นชาวบ้านก็พร้อมกันสละแรงกายแรงทรัพย์ช่วยกัน ด้วยแรงนับถือทั้งสมภารวัด มัคทายก นายบ้าน ได้ร่วมแรงร่วมใจกัน ส่วนที่ดินสร้างวัดนั้นพ่อหนานจันทร์ (ทิดจันทร์) เป็นผู้มอบให้ เพราะเป็นที่ดอนนาหรือที่ราบสูงซึ่งล้อมรอบไปด้วยทุ่งนา จึงจัดสถานที่สร้างวัดใหม่เมื่อประมาณปี พ.ศ.2414 ปีมะแม จ.ศ. 1233 มีที่ดินในครั้งนั้นประมาณ 1 ไร่เศษ ต่อมาได้ขยายที่ออกไปอีกมีเนื้อที่ประมาณ 4 ไร่ กับ 2 งานกว่า

ต่อมาได้มีการย้ายวัด ซึ่งมีผู้สูงอายุเล่าให้ฟังว่า เมื่อประมาณ 100ปี มานี้มีเหตุ ณ ที่วัดเดิมคือวัดศรีทรายมูล มีเรื่องอยู่ว่า เวลาพลบค่ำของวันหนึ่งมีคนตายเกิดขึ้นระหว่างทาง เมื่อชาวบ้านรู้เรื่อง ก็พากันไปดูก็รู้ว่าผู้ตายคือนายศุภร์ไม่รู้ว่าใครเป็นฆาตกร พอรุ่งเช้าของวันใหม่ ชาวบ้านเข้าไปเพื่อจะปรึกษาท่านสมภาร ก็ทราบที่ท่านไม่อยู่เสียแล้ว ชาวบ้านเกิดความสงสัย มาสืบรู้ทีหลังว่าท่านกับคนตายมีความขัดแย้งกันเป็นการส่วนตัว นี่เป็นมูลที่ย้ายวัด

เหตุใดถึงย้าย เพราะเหตุว่าคนในสมัยนั้น มีความกลัวกันมากและยังถือกันว่าเป็นเสนียดไม่เป็นมงคลแก่วัด เมื่อชาวบ้านทราบเหตุอันนี้ จึงพร้อมใจตกลงย้ายวัดไปสร้างที่ใหม่ และเป็น

ของหมู่บ้านต่างๆ เยาวชนได้มีความตระหนักถึงคุณค่าของท้องถิ่น เช่น เรื่องราวประวัติหมู่บ้านต่างๆ เยาวชนมองว่าเป็นเรื่องน่าสนใจ บางเรื่องไม่เคยทราบมาก่อนรวมถึงประเด็นเก่าๆ ที่ทำสืบทอดกันมา ที่ถูกถ่ายทอดจากสี่อบุคคล ประสบการณ์ตรงของผู้เฒ่า ผู้แก่ ทำให้มีชีวิตชีวาน่าสนใจมากขึ้น เกิดความสัมพันธ์ที่ดีและเห็นคุณค่าของผู้เฒ่าผู้แก่โดยเชิญให้มาทำการสอนสืบทอดองค์ความรู้ ภูมิปัญญาให้กับเยาวชนในช่วงวันหยุด และช่วงเทศกาลต่างๆ และเยาวชนได้แสดงความรักโดยไปเยี่ยมเยียน พูดคุยอย่างต่อเนื่องในโอกาสวันสำคัญ เช่น ปีใหม่เมื่อ (สงกรานต์) จะพากันไปรดน้ำดำหัวคนเฒ่าคนแก่ นอกจากนี้แกนนำเยาวชนยังมีความภาคภูมิใจกับข้อมูลต่างๆ ที่ตัวเองได้รวบรวมไว้เป็นประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นตัวเอง เกิดความห่วงใยทรัพยากร เช่น แม่น้ำ แหล่งต้นน้ำ ป่าของหมู่บ้าน ซึ่งในอดีตมีความสำคัญจนกลายเป็นชื่อหมู่บ้าน แต่ปัจจุบันถูกทำลาย ถูกมองข้าม แกนนำเยาวชนจึงมีความคิดที่จะช่วยกันดูแลรักษา โดยคิดเป็นแผนงานกิจกรรมต่อไป

2.2 กิจกรรมเสริมความรู้เรื่องเอดส์ เพศศึกษา ยาเสพติดให้กับเยาวชน

รูปแบบกิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นลักษณะค่ายอบรมเสริมความรู้ โดยใช้กระบวนการ

การแบบมีส่วนร่วม ระยะเวลา 3 วัน 2 คืน

ขั้นตอน วิธีการ

- ประชุมวางแผน เตรียมงาน คิดรูปแบบกิจกรรม วางเนื้อหาในค่าย
- ประชาสัมพันธ์รับสมัครเยาวชนที่จะเข้าร่วมกิจกรรมในค่าย
- จัดกิจกรรมค่ายเสริมความรู้ให้กับเยาวชน
- สรุปประเมินผลการจัดค่าย

ผลที่เกิดขึ้น

จำนวนผู้เข้าร่วมเป็น เยาวชนชาย หญิง อายุ 13-20 ปี จำนวน 53 คน

หลักสูตรการอบรม

เนื้อหา	วิธีการ กระบวนการ
การชี้แจงวัตถุประสงค์ สร้างความคุ้นเคย ความ คาดหวัง ข้อตกลงร่วม กัน	<ul style="list-style-type: none"> - กล่าวนำ ชี้แจงวัตถุประสงค์ค่าย - เล่นเกมส์ ทำความรู้จักกัน แนะนำตัว - แจกบัตรคำ เขียนความคาดหวังของตนเอง นำติดกระดาน วิทยากรประมวลสรุป - ระดมข้อตกลงกติกาการอยู่ร่วมกันในค่าย
ความรู้เรื่องเอดส์	<ul style="list-style-type: none"> - เล่นเกมส์ที่นำเข้าสู่บทเรียนเรื่องเอดส์

	<ul style="list-style-type: none"> - แบ่งกลุ่มย่อย 5 กลุ่มให้ระดมข้อมูลสิ่งที่คุณรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ และคำถามข้อข้องใจเกี่ยวกับโรคเอดส์ - นำมาอภิปรายกลุ่มใหญ่ พี่เลี้ยงและวิทยากรเพิ่มเติมข้อมูล (เนื้อหาครอบคลุมประเด็น การติดต่อ การป้องกัน การอยู่ร่วมกับผู้ติดเชื้อ และความเชื่อต่างๆ เกี่ยวกับเอดส์)
พฤติกรรมเสี่ยงต่อเอดส์	<ul style="list-style-type: none"> - ระดมความเสี่ยงของวัยรุ่นต่อโรคเอดส์เขียนลงในบัตรคำ - แบ่งกลุ่มย่อยช่วยกันอภิปรายจัดลำดับความเสี่ยงจากน้อยไปหามาก - แต่ละกลุ่มช่วยกันคิดวิธีการลดความเสี่ยงจากพฤติกรรมเหล่านั้น - ตัวแทนกลุ่มนำเสนอกลุ่มใหญ่
ดูยางอนามัย	<ul style="list-style-type: none"> - เล่นเกมส์ดูยางวน โดย เขียนคำสั่งไว้ในดูยางแล้วเป่าเป็นลูกโป่ง - ให้ผู้เข้าร่วมนั่งล้อมเป็นวงกลมเปิดเพลงจังหวะเร้าใจ มอบลูกโป่งเข้าไปในวง - ให้ผู้เข้าร่วมส่งลูกโป่งวนต่อไปเรื่อยๆ ในวงกลมเมื่อเพลงหยุดที่ใครให้หนึ่งทับลูกโป่งจนแตกแล้วปฏิบัติตามคำสั่งในลูกโป่ง ● คำสั่งที่ 1 ให้อ่านฉลากข้างซองดูยางให้เพื่อนฟังโดยละเอียด เพื่อสังเกตวันหมดอายุ ขนาด และลักษณะดูยาง ● คำสั่งที่ 2 ให้เป่าดูยางให้ใหญ่ที่สุดเพื่อให้รู้ว่าดูยางอนามัยยืดหยุ่นได้ ● คำสั่งที่ 3 ให้นำดูยางไปใส่น้ำเพื่อให้รู้ถึงคุณสมบัติของดูยางว่าสามารถป้องกันน้ำคัดหลังได้ ● คำสั่งที่ 4 ให้สาธิตวิธีใส่ดูยางอนามัยให้เพื่อนดูเพื่อสอนวิธีการใช้ที่ถูกต้อง
เพศศึกษา	<p>ความเปลี่ยนแปลงสรีระร่างกาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - แบ่งกลุ่มชาย หญิง - ให้อาจารย์วาดรูปความเปลี่ยนแปลงจากเด็กเป็นผู้ใหญ่พร้อมอธิบายเพิ่มเติมจากรูป - ถามคำถามข้อสงสัยเกี่ยวกับเพศตรงข้าม - นำเสนอต่อกลุ่มใหญ่ พี่เลี้ยง วิทยากรอธิบายเพิ่มเติม

การคุมกำเนิด	อธิบายข้อมูลเรื่องการคุมกำเนิดพร้อมสถิติอุปกรณ์และยาคุมแต่ละชนิด
ยาเสพติด	<ul style="list-style-type: none"> - แบ่งกลุ่มย่อย กลุ่มละ 8-10 คน ให้ช่วยกันวิเคราะห์ถึงสาเหตุ ผลกระทบโดยใช้กระบวนการต้นไม้ปัญหา แล้วเสนอแนวทางแก้ไขต่อสถานการณ์ยาเสพติดที่เราทำได้ - แต่ละกลุ่มนำเสนอการวิเคราะห์ และแนวทางแก้ไขของตนเองในรูปแบบละคร

ผลที่เกิดกับแกนนำและเยาวชน

การจัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องเอดส์ / เพศศึกษาทำให้แกนนำได้มีการเตรียมตัวและฝึกฝนการใช้กระบวนการอบรมแบบมีส่วนร่วมและยังต้องเตรียมข้อมูลเนื้อหาต่างๆ ทำให้มีความชัดเจนในเนื้อหาที่ต้องนำเสนอ กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับความรู้ ความสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง เช่น การดูแลสุขภาพทางเพศ การมีประจำเดือน การใช้ถุงยางอนามัย การคุมกำเนิดซึ่งเป็นปัญหาที่เยาวชนกำลังเผชิญอยู่ หลังจากการอบรมกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมอบรมมีความไว้วางใจในตัวแกนนำ มาขอรับคำปรึกษาและความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศ / เอดส์อย่างต่อเนื่อง มีการมาขอรับถุงยางอนามัย ทำให้เยาวชนกลุ่มเป้าหมายมีการป้องกัน มีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยมากขึ้น

2.3 การจัดการแข่งขันจักรยานแรลลี่เยาวชน

ขั้นตอน วิธีการดำเนินงาน

1. จัดประชุมวางแผนการทำงาน แกนนำเยาวชนได้จัดประชุมวางแผนการจัดการแข่งขัน โดยเชิญผู้นำชุมชนเข้าร่วมในการวางแผนงานและแบ่งบทบาทหน้าที่ในการทำงานและการสนับสนุนของชุมชน เช่น ทีมงานแกนนำแต่ละคนต้องมีหน้าที่อะไรบ้างในงาน ชุมชนจะช่วยประชาสัมพันธ์และสนับสนุนของรางวัลและเข้าร่วมในงาน
2. ประชาสัมพันธ์การแข่งขันให้กับเยาวชนและชุมชน โดยใช้รูปแบบการประกาศเสียงตามสาย ขอความร่วมมือกับโรงเรียนในการแจ้งให้นักเรียนทราบ การทำป้ายผ้า ป้ายกระดาษโฆษณาและบอกต่อๆ กัน
3. ขอการสนับสนุนจากชุมชนในการจัดงานในรูปแบบต่างๆ เช่น ร้านค้าสนับสนุนของรางวัล เงินรางวัล ชุดช่วยเหลือพนักงานช่วยอำนวยความสะดวกตลอดเส้นทาง หมออนามัยมาช่วยเป็นฝ่ายปฐมพยาบาล กลุ่มแม่บ้านสนับสนุนอาหาร เป็นต้น
4. จัดดำเนินการแข่งขันจักรยานโดยใช้เส้นทางภายในตำบลห้วยทราย ระหว่างทางจะมีการหา RC ความรู้ต่างๆ มีจุดบริการน้ำดื่ม พอเข้าเส้นชัยก็จะมีอาหารบริการโดย

กลุ่มแม่บ้าน จากนั้นก่อนแจกรางวัลจะมีการตอบคำถาม ความรู้ชิงรางวัลเล็กๆ น้อยๆ ก่อนรับรางวัล

5. สรุปการทำงานหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรม

ผลที่เกิดขึ้น

มีเยาวชนสนใจเข้าร่วมแข่งขันจำนวนมาก แกนนำเยาวชนได้ฝึกการทำงานร่วมกันและการประสานงานกับชุมชนในการจัดกิจกรรมต่างๆ ส่งผลให้ชุมชนมีความเชื่อมั่นในกลุ่มเยาวชนมากขึ้นและให้การสนับสนุนกลุ่มเยาวชนในการทำงาน เช่น สนับสนุนของรางวัลต่างๆ สนับสนุนงบประมาณ และให้ความร่วมมือเข้าร่วมงาน

2.4 การส่งเสริมอาชีพ

ขั้นตอน วิธีการดำเนินงาน

1. ประชุมทีมงานวางแผนการทำงาน
2. ประชาสัมพันธ์ให้เยาวชนที่สนใจด้านการประกอบอาชีพมาร่วมโครงการ
3. จัดสรรงบประมาณให้กับเยาวชนที่มีความสนใจ
4. เยาวชนดำเนินงานตามอาชีพของตน
5. สรุปผลการทำงานร่วมกัน

ผลที่เกิดขึ้น

มีกลุ่มเลี้ยงปลา	7	คน
กลุ่มเกษตรปลอดสารพิษ	6	คน
กลุ่มเปิดร้านขายของชำ	4	คน

วิเคราะห์ สรุปผล

ในขั้นตอนภาคปฏิบัติของแกนนำเยาวชนเป็นการที่แกนนำเยาวชนได้ปฏิบัติจริง ตามแผนงานของตัวเอง มีการวางแผนและสรุปงานร่วมกัน ทำให้เกิดทักษะความชำนาญในการทำงานมากขึ้น และในภาคปฏิบัติมีกิจกรรมที่ทำหลากหลายทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกิจกรรมต่างๆ ได้ฝึกการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในการทำงาน ทำให้เกิดความมั่นใจในการทำงาน และการประสานความร่วมมือกับชุมชน ชุมชนได้มีส่วนร่วมสนับสนุนการทำงานของกลุ่มเยาวชน และมั่นใจในการทำงานของกลุ่มเยาวชน ส่งผลให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืนของกลุ่มเยาวชน

บทที่ 7

การสร้างเครือข่ายเยาวชนระดับตำบล

วัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือของแกนนำระดับตำบล
2. เพื่อหารูปแบบลักษณะเครือข่ายในระดับตำบลที่เหมาะสม

กระบวนการ / วิธีการสร้างเครือข่าย

1. คัดเลือกแกนนำเยาวชน เพราะแกนนำจะเป็นหัวใจสำคัญของการทำงานของเครือข่าย มีบทบาทหน้าที่หลักตั้งแต่การวางแผนงาน จัดกิจกรรมของเครือข่าย บริหารจัดการเครือข่าย และสร้างแกนนำรุ่นใหม่ขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง กระบวนการคัดเลือกแกนนำจึงเป็นขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญในการสร้างเครือข่ายเยาวชนในการคัดเลือกแกนนำเยาวชนจาก 8 หมู่บ้านมาร่วมเป็นเครือข่ายเยาวชนระดับตำบลโดยใช้วิธีการคัดเลือก 3 รูปแบบ คือ

- 1.1 ผู้นำและเยาวชนในหมู่บ้านเป็นผู้คัดเลือก
- 1.2 คัดเลือกจากการจัดกิจกรรมเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมด้วยกันเสนอชื่อ
- 1.3 คัดเลือกจากทีมงานวิจัย

คุณสมบัติแกนนำที่นำไปสู่เครือข่ายไปสู่ความสำเร็จ

สรุปคุณสมบัติของแกนนำที่จะทำให้เครือข่ายทำงานได้สำเร็จ มีดังนี้

- มีใจรักที่จะทำงาน
- เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน
- ผู้ปกครองให้การสนับสนุน
- มีใจกว้างยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น
- เปิดรับเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และพัฒนาตนเอง
- มีความเป็นผู้นำกล้าแสดงออก

2. การอบรมเสริมศักยภาพแกนนำเยาวชน

เป็นการสร้างความคุ้นเคยของแกนนำเยาวชนจากแต่ละหมู่บ้านให้มาเข้าร่วมในการอบรมด้วยกัน ได้ร่วมกันวิเคราะห์ถึงสภาพชุมชน และสภาพปัญหาของเยาวชนเป็นการสร้างความตระหนักร่วมกัน มีเป้าหมายร่วมกันในการทำงานของเครือข่าย และเสริมทักษะที่จำเป็นในการทำงาน คือ เรื่องการเป็นผู้นำกิจกรรม การทำงานร่วมกันเป็นทีม การประสานงาน การ

บริหารจัดการกลุ่ม และต้องมีแนวคิดการสืบทอดสร้างแกนนำเยาวชนรุ่นใหม่ขึ้นมาจึงจะทำให้เครือข่ายต่อเนื่องยั่งยืน กระบวนการเสริมศักยภาพเยาวชนต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับเยาวชนในแต่ละบริบทในกรณีศึกษาตำบลห้วยทรายเป็นกลุ่มเยาวชนในชุมชนจึงต้องเน้นในเรื่องการประสานงานกับชุมชน และการสร้างแกนนำรุ่นใหม่ก็เป็นเรื่องสำคัญเพราะเป็นกลุ่มเยาวชนที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติไม่มีสถาบันรองรับ หรือการเข้ามาของสมาชิกใหม่อย่างเป็นระบบ แกนนำจึงต้องมีทักษะในการสร้างแกนนำรุ่นใหม่มาเสริมที่มเสมอ

3. การวางแผนงานร่วมกัน

ในกระบวนการวางแผนงานของโครงการนอกจากจะมีแผนงานของแต่ละหมู่บ้าน แล้วนั้นยังมีแผนงานร่วมของเครือข่ายระดับตำบล เพื่อให้เกิดการหนุนเสริมการทำงานและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่าย

4. แกนนำเครือข่ายจัดกิจกรรมร่วมกันในชุมชน

ในการจัดกิจกรรมตามแผนงานของแต่ละหมู่บ้านและแผนงานร่วมของเครือข่ายระดับตำบล แกนนำเยาวชนได้ลงไปช่วยหนุนเสริมการจัดกิจกรรมกันระหว่างหมู่บ้าน ช่วยกันประสานงานกับชุมชน แบ่งบทบาทหน้าที่กันทำงานแต่ละกิจกรรมมีการสรุปการทำงานร่วมกัน เกิดความสัมพันธ์ในการทำงานและผ่านประสบการณ์การทำงานร่วมกัน

5. การประชุมประจำเดือนของเครือข่ายเยาวชนระดับตำบล

เป็นการพบปะแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลและสถานการณ์ของเยาวชนในหมู่บ้านตัวเอง วางแผนการทำงานร่วมกัน รายงานความคืบหน้าปัญหาอุปสรรคการทำงาน แลกเปลี่ยนประสบการณ์และหาแนวทางการแก้ไขการทำงาน

6. การไปรวมกิจกรรมกับเครือข่ายอื่นนอกชุมชน

ทำให้แกนนำเกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้กับกลุ่มอื่นๆ รู้จักเพื่อนใหม่ ไม่รู้สึกโดดเดี่ยวในการทำงานและนำเสนอตัวเองในนามกลุ่มหรือเครือข่ายตำบล เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของมากขึ้น

สรุปผล วิเคราะห์

กระบวนการสร้างเครือข่ายแกนนำเยาวชนระดับตำบล อยู่ในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานของโครงการ โดยให้แกนนำเยาวชนได้มารู้จัก สร้างความสัมพันธ์กัน ได้วิเคราะห์ปัญหาสร้างความตระหนักร่วมกัน คิดแผนการทำงานและปฏิบัติงานตามแผนที่ช่วยกันวางไว้เกิดประสบการณ์ เรียนรู้ร่วมกัน พี่เลี้ยง ทีมงานวิจัยเป็นตัวช่วยเสริมและอำนวยความสะดวกในการทำงานของแกนนำเยาวชน

ประเด็นที่เกิดจากการทำงานเครือข่ายของแกนนำเยาวชนระดับตำบล

1. แรงจูงใจ (Motivation) มีความสำคัญต่อการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายเยาวชน เพราะเป็นสิ่งแรกที่ทำให้เยาวชนเข้ามาร่วมกิจกรรม ตัวอย่างแรงจูงใจที่แสดงออกเป็นจุดมุ่งหมายการเข้าร่วมเครือข่ายของแกนนำเยาวชน

- ได้รู้จักเพื่อนใหม่
- ได้ความสนุกสนานในการทำกิจกรรม
- ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น
- ได้พัฒนาตัวเองทั้งด้านความคิดและการเป็นผู้นำ
- เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและบุคคลในชุมชน
- ประสานงานและช่วยเหลือกันในการทำงานเยาวชน

2. เป้าหมายของเครือข่าย ที่ต้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันและส่งเสริมผลประโยชน์ของกันและกันในสมาชิกของเครือข่าย เป้าหมายการรวมกันของเครือข่ายคือ

- พัฒนาศักยภาพของเยาวชนในตำบล
- ร่วมมือกันแก้ไขปัญหาของเยาวชนและชุมชน
- เป็นศูนย์ประสานความร่วมมือและสนับสนุนการทำงานของเยาวชนในตำบล

3. โครงสร้างการทำงานของเครือข่าย

เป็นโครงสร้างที่มีลักษณะเฉพาะที่จัดขึ้นตามความเหมาะสมและสามารถทำงานได้จริงในชุมชน

ผู้ประสานงาน/ศูนย์ประสานงานเครือข่าย จะใช้อิงกับกลุ่มเยาวชนเดิม ซึ่งมีที่ตั้งและผู้ประสานงานมีประสบการณ์การทำงานอยู่แล้ว ผู้ประสานงานต้องเป็นคนที่มีความรับผิดชอบสูง

มีทักษะต่างๆของแกนนำเยาวชน มีทัศนคติที่เปิดกว้าง ยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ประสานกับองค์กรต่างๆได้ ศูนย์ประสานงานของเครือข่ายควรจะเป็นสถานที่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก มีสถานที่เอื้ออำนวยในการจัดกิจกรรมและเป็นสถานที่ที่เปิด คือ สมาชิกสามารถเข้าออกได้สะดวก มีความเป็นกันเองและสบายใจเมื่อมาใช้บริการและประสานงาน

กรรมการเครือข่าย แต่ละหมู่บ้านจะมีตัวแทนหมู่บ้านละ 2 คน ในการมาเข้าร่วมเป็นกรรมการของข่ายมีวาระ 2 ปี เป็นบุคคลที่เยาวชนในหมู่บ้านให้การยอมรับ มีความรับผิดชอบ มีเวลาร่วมกิจกรรมเครือข่ายและประสานงานภายในหมู่บ้าน

สมาชิกเครือข่าย จะมีรูปแบบไม่เป็นทางการได้แก่เยาวชนทั่วไปและผู้ปกครอง ตลอดจนจนถึงผู้นำชุมชนที่เป็นที่ปรึกษาสามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับเครือข่ายได้ตามความสะดวกเหมาะสม มีความสนใจในกิจกรรมของเครือข่ายและสนับสนุนการทำงานของเครือข่าย

ที่ปรึกษาเครือข่าย ได้แก่ ผู้นำชุมชนกลุ่มต่างๆ และตัวแทนผู้ปกครอง จะมีการประชุมกันอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ควรมีตัวแทนที่มาจากหลากหลายฝ่าย มีความเข้าใจในตัวเยาวชนและการทำงานของเยาวชน สามารถให้คำปรึกษาได้ทั้งระดับกิจกรรมและระดับการวางแผนงานเป็นกระบอกเสียงให้กับเครือข่ายเยาวชนสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มเยาวชน

4. ความสำเร็จของเครือข่าย

- มีสมาชิกครบทุกหมู่บ้านและแกนนำของเครือข่ายมีศักยภาพในการบริหารจัดการเครือข่ายได้
- รวมถึงการจัดหางบประมาณมาทำกิจกรรมของเครือข่าย
- ส่งผลต่อการสนับสนุนการทำงานอย่างต่อเนื่อง
- เป็นการถ่ายทอดประสบการณ์แลกเปลี่ยนกับกลุ่มอื่น และนำมาพัฒนาเครือข่าย เกิดความภูมิใจในเครือข่าย รักและห่วงใยในเครือข่ายมากขึ้น
- สามารถจัดกิจกรรมในชุมชนได้เองอย่างต่อเนื่อง
- ชุมชนให้การยอมรับและสนับสนุนการทำงานของเครือข่ายเยาวชน
- ใช้เป็นกรณีศึกษาให้กับกลุ่มเยาวชนกลุ่มอื่นได้

5. ปัญหาอุปสรรคของเครือข่าย

ปัญหาอุปสรรค	การแก้ไข
1. สมาชิกแกนนำเครือข่ายมีเวลาว่างไม่ตรงกัน ส่งผลต่อการนัดหมายในการทำงานต่างๆ	มีการจัดกิจกรรมย่อยแยกไปตามหมู่บ้าน เวลาทำกิจกรรมร่วมกันกลุ่มใหญ่จะใช้เวลาที่สมาชิกส่วนใหญ่ว่างมากที่สุด
2. ความต่อเนื่องของตัวแกนนำเยาวชนที่มีการเปลี่ยนที่เรียน เปลี่ยนที่การทำงาน และแต่งงานทำให้ไม่สามารถสานงานต่อเนื่องได้	สร้างแกนนำเยาวชนรุ่นใหม่เข้ามาสืบทอดการทำงานทุกๆ ปี
3. งบประมาณสนับสนุนการทำงานของเครือข่ายไม่ต่อเนื่องทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมที่ใช้งบประมาณมากๆ เช่น ค่ายเยาวชนได้ต่อเนื่อง	พยายามระดมทุนและทรัพยากรในชุมชน และจัดกิจกรรมที่ใช้งบประมาณน้อย
4. งบประมาณของอบต.มีระเบียบมากไม่เอื้ออำนวยต่อลักษณะกิจกรรมของเครือข่าย	มีการประเมินแผนการทำงานว่ากิจกรรมใดสอดคล้อง สอดรับกับงบ อบต. แผนไหนต้องใช้งบที่อื่น และประสานงานกับ อบต. สม่่าเสมอ

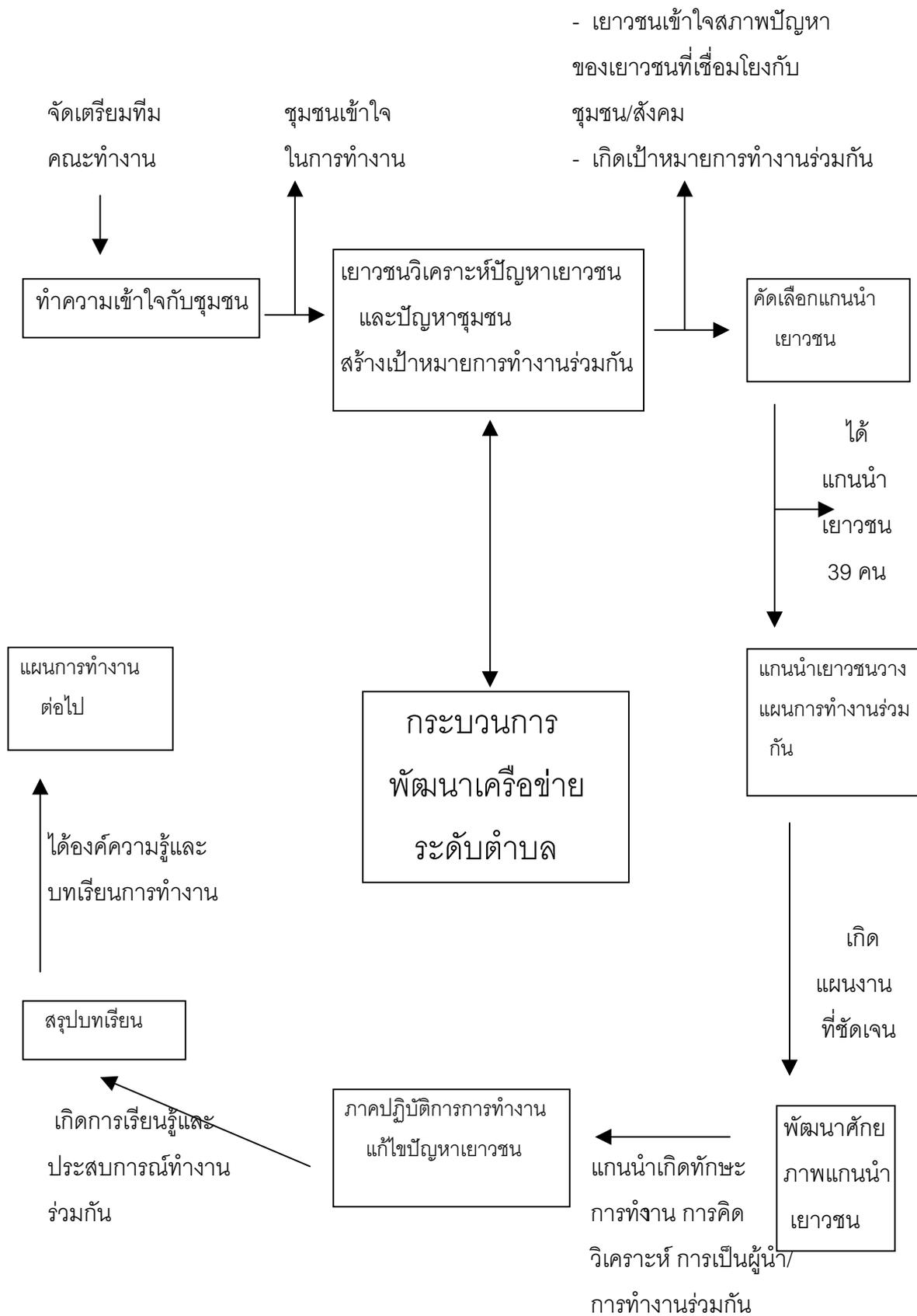
บทที่ 8

บทสรุปวิเคราะห์

ผลการพัฒนาศักยภาพเยาวชนและการสร้างเครือข่ายแกนนำเยาวชนระดับตำบล

ตามธรรมชาติของเยาวชนจะมีการรวมตัวกันอยู่แล้วในลักษณะกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มเพื่อน กลุ่มเพศ ตามอายุ ตามสถาบันการศึกษา ตามพื้นที่อยู่อาศัยเดียวกัน หรือกลุ่มตามความสนใจ และแต่ละกลุ่มก็จะมีแกนนำตามธรรมชาติอยู่แล้ว การจัดกระบวนการการพัฒนาแกนนำกลุ่มเยาวชนเป็นการช่วยเสริมศักยภาพให้กับแกนนำให้เกิดการวิเคราะห์สถานการณ์ เกิดทักษะการทำงาน ได้ทบทวนสถานการณ์ ปัญหาของตนเอง เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่กว้างขวางและเข้มข้นขึ้น ทำให้เกิดความเข้มแข็งของแกนนำเยาวชน นำไปสู่การแก้ปัญหาของเยาวชนโดยเยาวชนเอง ชุมชนหรือทีมงานวิจัยมีบทบาทในการสนับสนุนและช่วยจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับแกนนำทำให้การทำงานของแกนนำมีทิศทางที่ชัดเจนและบรรลุผลสำเร็จได้เร็วขึ้น

สรุปภาพรวมกระบวนการทำงาน

การวิจัยเชิงปฏิบัติการเรื่องการพัฒนาศักยภาพเยาวชนและการสร้างเครือข่ายเยาวชนระดับ ตำบลได้ก่อให้เกิดองค์ความรู้ในรูปแบบกระบวนการและกลไกการทำงานพัฒนาแกนนำเยาวชน และการสร้างเครือข่ายเยาวชนระดับตำบล โดยมีขั้นตอนและรายละเอียด ดังนี้

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสนับสนุนกลุ่มและเครือข่ายเยาวชน

1. การประสานความร่วมมือกับชุมชน

ในบริบทชุมชนในชนบทผู้นำชุมชนและผู้นำกลุ่มต่างๆในชุมชน มีบทบาทมากในการทำงาน ด้านต่างๆในชุมชน การสร้างความร่วมมือและประสานงานในการทำงานมีความจำเป็น การทำให้ชุมชนเห็นความสำคัญ ตระหนักในปัญหาาร่วมกัน นำไปสู่การสนับสนุนและให้ความร่วมมือในการทำงาน

บทเรียนองค์ความรู้ที่เกิดขึ้น

1.1 ด้านการสร้างความตระหนักให้กับชุมชน

- การที่จัดให้ชุมชนมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนสถานการณ์ปัญหาของเยาวชนที่เกิดขึ้นจริงในชุมชน และเยาวชนได้สะท้อนสถานการณ์และวิเคราะห์ร่วมกันทำให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ และตระหนักถึงปัญหา เกิดแรงบันดาลใจในการที่จะแก้ไขปัญหา
- การประสานงานสร้างความเข้าใจตั้งแต่ก่อนเริ่มโครงการ และการจัดปรับความคาดหวัง ระหว่างโครงการกับชุมชนร่วมกัน ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันรู้ความคาดหวังซึ่งกันและกันส่งผลต่อกระบวนการทำงาน และการวางบทบาทของชุมชนกับคนทำงาน

1.2 ด้านการประสานงานกับชุมชน

- การประสานงานแบบเป็นทางการ โดยใช้หนังสือเชิญแจ้งข่าวสารการทำงานที่เป็นเอกสาร หรือการจัดเวทีต่างๆ ทำให้ชุมชนโดยเฉพาะผู้นำสามารถเข้าร่วมได้ สะดวกตามระเบียบราชการ และสามารถจัดเนื้อหาประเด็นการทำงานได้อย่างชัดเจน
- การประสานงานแบบไม่เป็นทางการโดยการพูดคุยแลกเปลี่ยนกลุ่มตามธรรมชาติ พูดคุยตัวต่อตัว ทำให้เกิดความเข้าใจได้ลึกซึ้ง และได้มุมมองหลากหลายในการทำงาน
- การใช้กระแสสังคม ในการสร้างความร่วมมือกับชุมชน เช่น นโยบายรัฐ เรื่องที่ชุมชนกำลังสนใจ ใช้วันสำคัญต่างๆ ในการจัดกิจกรรมประเพณีของชุมชน ทำให้ได้รับความร่วมมือง่าย และมากกว่าสถานการณ์ธรรมดา
- การประสานความร่วมมือกับชุมชนต้องคำนึงถึงตารางงานและผู้ทำหรือเทศกาลต่างๆ ในชุมชน หรือแผนการประกอบอาชีพของชุมชน เช่น ทำนา งานปอย งานประชุมของราชการ

1.3 ด้านวิถีคิดต่อการทำงานร่วมกับชุมชน

- การใช้วิถีคิดของการทำงานที่ไม่ยึดติดบทบาทหน้าที่ เช่น ผู้นำชุมชน ประธานแม่บ้าน ประธานเยาวชน แกนนำเยาวชนและอื่นๆ แต่ใช้วิถีคิดในบทบาทของพ่อแม่ผู้ปกครอง ลุง ป้า น้า อา และลูกหลานในการทำงานร่วมกัน ก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดี และไม่เกิดความขัดแย้งที่รุนแรง เมื่อมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน และการใช้วัฒนธรรมชุมชน เช่น การรดน้ำดำหัวช่วงปีใหม่เมือง (สงกรานต์) เป็นการขอมาสิ่งที่ได้ล่องล้าต่อกันในการทำงานต่อผู้หลักผู้ใหญ่และผู้เฒ่าผู้แก่ ส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน
- การมีส่วนร่วมของชุมชนนอกจากให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นในการทำงานแล้ว การที่ทีมงานวิจัยหรือแกนนำเยาวชนเข้าไปมีส่วนร่วมในงานของชุมชนจัดขึ้น ก่อให้เกิดความร่วมมืออันดีต่อกัน
- การที่ทีมงานวิจัยเป็นคนในพื้นที่ทำให้รู้สถานการณ์ของชุมชนดี และกลุ่มเยาวชนมีบทบาทในการทำงานมาก่อนทำให้ชุมชนมีความเชื่อมั่นและง่ายต่อการประสานงาน และการทำงานร่วมกัน

กระบวนการในการพัฒนาแกนนำเยาวชนและการสร้างเครือข่ายระดับตำบล

2. การวิเคราะห์ปัญหาเยาวชน และการสร้างเป้าหมายการทำงาน

2.1 การวิเคราะห์ปัญหาเยาวชน

การที่เยาวชนได้วิเคราะห์สภาพของชุมชนร่วมกับปัญหาของเยาวชนและใช้กระบวนการวิเคราะห์แบบต้นไม้ปัญหา สิ่งที่เยาวชนได้เรียนรู้ คือ ปัญหาของเยาวชนมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กับชุมชนทั้งในด้านสาเหตุของปัญหาและผลกระทบของปัญหา ประเด็นสำคัญในการวิเคราะห์ คือ

- การนำเอาสภาพปัญหาจริงที่ตัวเองเผชิญ หรือเพื่อนกำลังเผชิญอยู่มาวิเคราะห์ ทำให้เยาวชนมองภาพได้ชัดเจนและเกิดความตระหนัก
- กระบวนการที่เหมาะสมช่วยให้เยาวชนได้เชื่อมโยงปัญหา ของตัวเองเข้ากับมิติอื่นๆ ทั้งในชุมชนและสังคมวงกว้าง
- การวิเคราะห์ปัญหาของตัวเองเชื่อมโยงกับปัญหาชุมชน และสังคมวงกว้าง ทำให้เข้าใจปัญหาที่รอบด้านมากขึ้น

2.2 การสร้างเป้าหมายร่วมกันในการทำงาน

การกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ในการทำงานของกลุ่ม เยาวชนพบว่า มี 2 ระดับ คือ
เป้าหมายที่ 1 เป้าหมายใหญ่หรือภาพฝันที่อยากให้อย่างไร

เป้าหมายที่ 2 เป้าหมาย / วัตถุประสงค์เฉพาะ เป็นเป้าหมายที่เยาวชนคิดขึ้นตามแผน

ในการกำหนดเป้าหมายที่ 1 ร่วมกันเป็นการเริ่มคิดแบบง่าย ๆ คือภาพเยาวชนในฝันที่
อยากให้เป็น นำมาวิเคราะห์รวบรวมเป็นเรื่องใหญ่ๆ ในการวางแผนเป้าหมายร่วม

ส่วนการกำหนดเป้าหมายที่ 2 เป็นการกำหนดเฉพาะกิจกรรมเพื่อบรรลุในการแก้ปัญหา
ปัญหาเฉพาะประเด็นเพื่อนำไปสู่เป้าหมายใหญ่หรือเป้าหมายที่ 1

ในกระบวนการกำหนดเป้าหมายนี้ ทีมงานและนักวิจัยต้องมีส่วนช่วยในการตั้งคำถาม
แลกเปลี่ยนหาความชัดเจนในการทำเป้าหมายเป็นการหาข้อผูกพันร่วมกัน เป็นขั้นตอนแรก ที่
สำคัญในการทำงานและการสร้างเครือข่ายแกนนำเยาวชน

3. การคัดเลือกแกนนำเยาวชน

3.1 วิธีการคัดเลือกแกนนำเยาวชน

- วิธีที่ 1 คัดเลือกโดยชุมชนหรือผู้นำชุมชนเสนอชื่อมา
ได้แกนนำเยาวชนที่มีลักษณะเป็นเยาวชนที่มีความประพฤติเรียบร้อย เรียบร้อย เป็นผู้นำเยาวชน
ตามโครงสร้างของหมู่บ้านอยู่แล้ว
- วิธีที่ 2 คัดเลือกจากตัวเยาวชนเอง
จะได้แกนนำที่เป็นผู้นำตามธรรมชาติมาจากหลากหลายกลุ่ม เช่น กลุ่มเที่ยว กลุ่มกีฬา กลุ่ม
ละแวกบ้านใกล้เคียงกัน
- วิธีที่ 3 คัดเลือกโดยทีมงานวิจัย
แกนนำจะมีคุณสมบัติตามข้อ 1 และข้อ 2 แต่เป็นการคัดเลือกจากตัวเยาวชนที่ไม่ได้เข้ามา
มีส่วนร่วมในกระบวนการที่ 1 และ 2

ในกระบวนการคัดเลือกได้แกนนำทั้งหมด 41 คน

พบว่า ในการเริ่มต้นการเข้ามาเป็นแกนนำเยาวชนมีทั้งสมัครใจและไม่สมัครใจ อาจถูกเสนอเข้า
มาตามขั้นตอนวิธีการคัดเลือกแต่ละวิธี เพราะมีคุณสมบัติเบื้องต้น เช่น การเป็นหัวใจกลุ่ม มี
ความประพฤติดี นิสัยเรียบร้อย เป็นต้น

3.2 คุณสมบัติของแกนนำเยาวชน

ที่สามารถทำงานได้จริงหลังจากผ่านการดำเนินงานไปแล้วช่วงหนึ่ง พบว่า แกนนำเยาวชนมีคุณสมบัติ เหล่านี้

- มีใจรักที่จะทำงาน
- เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน
- ผู้ปกครองให้การสนับสนุน
- มีใจกว้างยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น
- เปิดรับเรียนรู้สิ่งใหม่ๆและพัฒนาตนเอง
- มีความเป็นผู้นำกล้าแสดงออก

4. กระบวนการพัฒนาแกนนำเยาวชน

การพัฒนาแกนนำเยาวชนต้องใช้กระบวนการที่มีส่วนร่วมเป็นการพัฒนาแกนนำทุกกระบวนการทำงานตั้งแต่เริ่มต้น ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาแกนนำในกระบวนการใช้ทั้งสถานการณ์สมมุติ กิจกรรมต่างๆในการฝึกฝน และการผ่านสถานการณ์จริงในการทำงาน จะมีส่วนช่วยให้แกนนำเยาวชนมีการพัฒนาศักยภาพยกระดับตัวเอง

บทเรียนองค์ความรู้สำคัญในการพัฒนาเยาวชน คือ

- 1) การมีส่วนร่วมแกนนำเยาวชนในทุกขั้นตอน การทำงานตั้งแต่การเริ่มคิดวิเคราะห์เห็นสภาพปัญหาและเป้าหมายการทำงานร่วมกันสามารถวางกรอบเนื้อหาในการพัฒนาตัวเองได้
- 2) การคิดกรอบเนื้อหาและกระบวนการพัฒนาแกนนำเยาวชนต้องอิงสภาพปัญหาและความเป็นจริงที่จะใช้ในการทำงาน
- 3) การพัฒนาแกนนำจำเป็นต้องมีการพัฒนาหลายด้าน เพื่อการบรรลุเป้าหมายของการทำงาน เช่น ด้านการวิเคราะห์ การกล้าแสดงออก การทำงานร่วมกันเป็นทีม การประสานงาน การบริหารกลุ่ม
- 4) กระบวนการพัฒนาแกนนำเยาวชน ต้องใช้ความละเอียดอ่อน ต้องใช้เวลาและความต่อเนื่องในการทำงาน
- 5) การที่แกนนำเยาวชนสามารถคิดแผนงานดำเนินกิจกรรมในชุมชนได้เอง และสามารถเขียนโครงการขอสนับสนุนงบประมาณเองได้ ถือเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาแกนนำเยาวชน

5. การวางแผนงานของแกนนำเยาวชน

เป็นการตั้งเอาการวิเคราะห์ปัญหาของชุมชน เยาวชนและคำนึงถึง เป้าหมายการทำงานเป็นหลักในการคิดแผนงานในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้ไปถึงเป้าหมายที่วางไว้ แผนงานที่เกิดขึ้นจะมี 2 ระดับ คือ ระดับหมู่บ้าน หรือ 2-3 หมู่บ้าน ที่ใกล้เคียงร่วมกันคิด และระดับแผนงานร่วมกันเป็นเครือข่ายระดับตำบล แต่ละหมู่บ้านใช้ประเด็นปัญหาของหมู่บ้านตนเองมาคิดเป็นกิจกรรมแผนงาน พบว่า ในวิธีการปฏิบัติงานของแต่ละกิจกรรม แกนนำเยาวชนจะสร้างส่วนร่วม และวางบทบาทของชุมชนตลอดจนใช้วัฒนธรรมชุมชนมาใช้ เช่น การเล่นเกม สอ ซึ่ง ในการทำงานของแกนนำเยาวชน และแผนการทำงานมีหลายแผนงานครอบคลุมมิติปัญหาของเยาวชน บางเรื่องเป็นเรื่องใหญ่ เช่น ด้านการศึกษาของเยาวชนต้องใช้ความร่วมมือหลายฝ่าย ซึ่งในการทำงานตามแผนงานที่เลี้ยงจะมีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนในการโดยเฉพาะงานใหญ่ที่สำคัญและใช้ความต่อเนื่อง เวลานาน

6. ภาคปฏิบัติกรแก้ไขปัญหายาชน

ในภาคปฏิบัติแกนนำเยาวชนได้ปฏิบัติจริง ในการทำงานเกิดการเรียนรู้และทักษะต่างๆในการทำงานส่งผลต่อความมั่นใจในการทำงาน

6.1 การเก็บรวบรวมศึกษาข้อมูลชุมชน

แกนนำเยาวชนของแต่ละหมู่บ้านเก็บศึกษาข้อมูลของหมู่บ้านตามกรอบประเด็นการศึกษาที่ตั้งร่วมกันไว้โดยศึกษาจากเอกสารและสอบถามจากผู้เฒ่าผู้แก่และผู้นำชุมชน

สิ่งที่เยาวชนได้เรียนรู้จากการศึกษาข้อมูลของชุมชน

- เรียนรู้ประวัติศาสตร์ของหมู่บ้านชุมชนของตนเอง
- เรียนรู้เกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรมและความเชื่อต่างๆของชุมชน
- ได้รู้จักบุคคลสำคัญพ่อครูแม่ครูที่มีความเชี่ยวชาญ เฉพาะด้าน เช่น ดนตรีพื้นเมือง ด้านสมุนไพร ด้านภาษาล้านนา ด้านการฟ้อนดาบฟ้อนเจิง

พบว่า การที่เยาวชนได้ศึกษาข้อมูลของชุมชนทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ในท้องถิ่นของตนเอง และเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างเยาวชนกับผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน

6.2 กิจกรรมเสริมความรู้เรื่องเอดส์ เพศศึกษา และยาเสพติด ให้กับเยาวชน

เป็นลักษณะค่ายอบรมโดยแกนนำเยาวชนจะคิดหลักสูตรแผนการอบรม และประสานงานให้เกิดการจัดอบรมขึ้น โดยแกนนำเยาวชนเอง

สิ่งที่เยาวชนได้เรียนรู้การจัดกิจกรรม

- เรียนรู้เรื่องการคิดหลักสูตรเนื้อหา และกระบวนการอบรมแบบมีส่วนร่วม
- เรียนรู้ทักษะการประสานงานกับเพื่อนเยาวชนที่เข้าร่วมและประสานงานกับชุมชนให้เกิดการอบรม
- เรียนรู้ทักษะการนำกระบวนการโดยผ่านประสบการณ์จริง
- เรียนรู้เรื่องข้อมูลเนื้อหาที่จะนำเสนอในการอบรมโดยละเอียด
- เรียนรู้เรื่องการทำงานเป็นทีมและการแก้ไขความขัดแย้งในที่ทำงาน

พบว่า

- การที่แกนนำได้ฝึกปฏิบัติจริงทำให้เกิดความมั่นใจในการทำงานเป็นอย่างมาก
- การที่แกนนำต้องเป็นผู้นำกระบวนการและให้ข้อมูลกับกลุ่มเพื่อนทำให้เกิดความกระตือรือร้นในการฝึกฝนเตรียมตัวและหาข้อมูลในการทำงาน
- บทบาทที่เลี้ยงมีความสำคัญมากในการเริ่มทำกิจกรรมครั้งแรกของแกนนำเยาวชนโดยการสะท้อนสิ่งที่สังเกตเห็นและให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงในการทำงาน โดยไม่ครอบงำความคิดของแกนนำเยาวชน

6.3 การแข่งจักรยานแรลลี่

ทำให้เยาวชนได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง เป็นการประชาสัมพันธ์กลุ่มแกนนำเยาวชนกับชุมชน ให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนการทำงาน

สิ่งที่เยาวชนได้เรียนรู้จากการแข่งจักรยานแรลลี่ คือ

- การสร้างส่วนร่วมของเยาวชนและชุมชนในการจัดกิจกรรม
- การประสานงานกับชุมชนในการทำงาน
- การบริหารจัดการงบประมาณ

พบว่า กิจกรรมลักษณะเปิดกว้างทำให้เยาวชนสามารถเข้าร่วมได้อย่างหลากหลายและชุมชนสามารถให้การสนับสนุนได้ง่าย เช่น ของรางวัล ขนม อาหารกลางวัน เป็นต้น

6.4 กิจกรรมส่งเสริมอาชีพ

เป็นการตั้งเป็นกองทุนเล็กๆ สนับสนุนให้เยาวชนทำอาชีพตามความสนใจ

สิ่งที่เยาวชนได้เรียนรู้จากการประกอบอาชีพ

- การบริหารจัดการงบประมาณ

- เทคนิคการประกอบอาชีพเฉพาะด้าน
- การวางแผนการทำงานด้านอาชีพ
- การจัดทำระบบบัญชี

พบว่า การส่งเสริมกิจกรรมด้านอาชีพกับกลุ่มเยาวชนไม่ประสบความสำเร็จในด้านผลกำไรเยาวชนได้เรียนรู้การบริหารจัดการมากกว่า

การส่งเสริมอาชีพโดยใช้ระบบร่วมกันทำเป็นกลุ่มไม่เหมาะสมกับเยาวชนซึ่งมีเวลาว่างไม่ตรงกันก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้นได้

7. การติดตามประเมินผลและสรุปบทเรียน

การประเมินผลและสรุปบทเรียนในการทำงานควรจะมีในทุกขั้นตอนในกระบวนการทำงาน ในการประชุมสรุปแต่ละกิจกรรม การประชุมประจำเดือนของเครือข่าย จะเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และบทเรียนต่างๆเกิดขึ้นมากมายผู้ที่มีส่วนร่วมในการทำงานโดยเฉพาะแกนนำเยาวชนจะเป็นผู้สะท้อนการเรียนรู้และบทเรียนได้อย่างชัดเจน ตามประสบการณ์ตรง ทีมงานและบุคคลภายนอก เป็นผู้ช่วยตั้งคำถามและเสนอมุมมองต่างๆจะทำให้บทเรียนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

8. การพัฒนาเครือข่ายเยาวชน

การพัฒนาเครือข่ายเยาวชนได้มุ่งเน้นให้เกิดความร่วมมือและการหนุนเสริมการทำงานของแกนนำเยาวชนในการแก้ไขปัญหาของเยาวชนโดยทุกขั้นตอนในการดำเนินโครงการถือว่าเป็นกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาเครือข่ายของแกนนำเยาวชนจากประสบการณ์เดิมในการทำงานของกลุ่มเยาวชนฮักถิ่นและการดำเนินโครงการระยะเวลา 5 เดือน มีประสบการณ์ในด้านการพัฒนาเครือข่ายเยาวชนในชุมชน คือ

บทเรียน / องค์ความรู้ที่สำคัญ

- 1) การที่แกนนำของเครือข่ายเยาวชนได้วิเคราะห์ปัญหาาร่วมกันแลกเปลี่ยนทัศนคติ มุมมองต่อกันส่งผลต่อการสร้างเป้าหมายที่สอดคล้องและชัดเจนกันในการทำงาน
- 2) รูปแบบโครงสร้างกลไกการทำงานของเครือข่ายที่สามารถทำงานได้จริงคือมีความยืดหยุ่นในบทบาทหน้าที่เป็นตามธรรมชาติ เหมาะสมกับความพร้อมและศักยภาพของแกนนำกลุ่ม
- 3) กลไกสำคัญที่เครือข่ายทำงานได้ต่อเนื่อง คือมีผู้ประสานงานของเครือข่ายที่สามารถทำงานเต็มเวลาได้
- 4) การที่แกนนำสมาชิกของเครือข่ายมีความเข้มแข็งส่งผลให้การทำงานของเครือข่ายเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ

- 5) การที่สมาชิกแกนนำเข้ามาช่วยเครือข่ายอย่างต่อเนื่องเพราะได้รับประโยชน์จากการร่วมเครือข่ายทั้งในด้านการพัฒนาตนเอง ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นเวทีในการแสดงออกและเครือข่ายช่วยหนุนเสริมการทำงานของหมู่บ้านตนเอง
- 6) การใช้เครือข่ายตามธรรมชาติของเยาวชน เช่น กลุ่มเล่นกีฬา กลุ่มโรงเรียนเดียวกัน กลุ่มเพื่อนต่างๆ เป็นฐานในการทำงานของเครือข่ายทำให้เครือข่ายขยายได้กว้างขวางมากขึ้น
- 7) การทำงานเยาวชนและเครือข่ายเยาวชนจะมีลักษณะการเปลี่ยนแปลงเร็วต้องมีการสร้างแกนนำเยาวชนรุ่นใหม่ขึ้นมาแทนอย่างต่อเนื่อง
- 8) การที่แกนนำเยาวชนได้ใช้ชีวิตร่วมกันนอกเหนือจากการทำงาน เช่น การพักผ่อน ไปเที่ยว พบปะสังสรรค์ร่วมกัน ส่งผลต่อความสัมพันธ์อันมีต่อกันในการทำงานของเครือข่าย
- 9) การที่แกนนำเยาวชนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเยาวชนเครือข่ายอื่นทำให้เพิ่มประสบการณ์มุมมองในการทำงานให้กว้างขึ้น และสามารถนำมาปรับใช้ในแผนงานได้ดี

9. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

* เยาวชนเป็นช่วงวัยที่กำลังเปลี่ยนผ่านมีการเปลี่ยนแปลงสภาพและเคลื่อนไหวตลอดเวลาในการพัฒนาแกนนำ ต้องมีการสร้างแกนนำรุ่นใหม่ขึ้นมาเสริมตลอดเวลาเพื่อความต่อเนื่องและยั่งยืนของการทำงาน

* การทำงานกับเยาวชนต้องเข้าใจธรรมชาติของเยาวชนอย่างรอบด้านทั้งร่างกายและจิตใจ เช่น การเปลี่ยนแปลงของภาวะอารมณ์ ความต้องการยอมรับ ชอบท้าทาย ตามใจตัวเอง ร่างกายที่เข้าสู่วัยเจริญพันธุ์ ความรู้สึกทางเพศ และความสัมพันธ์ทางเพศ สิ่งเหล่านี้จะเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับเยาวชนตลอดเวลา ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก็มีผลต่อกระบวนการทำงานด้วย คนทำงานจะต้องไม่กดดันเยาวชนมากในกระบวนการทำงาน แต่จะเป็นการพูดคุยเมื่อเกิดปัญหาให้เยาวชนได้เข้าใจ รู้เท่าทันกับสถานการณ์ปัญหาและหาทางออกร่วมกัน

* การทำงานเยาวชนโดยให้เขาเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ตั้งแต่การเริ่มคิด วิเคราะห์ การวางแผนงาน ดำเนินงานตลอดถึงการสรุปประเมินผล เยาวชนจะรู้สึกมีความภาคภูมิใจ รู้สึกเป็นเจ้าของผลงาน เกิดการพัฒนาตัวเองจากประสบการณ์ตรง

* คนทำงานต้องมีความเชื่อมั่นในตัวเยาวชนสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อเนื่องให้กับเยาวชนและต้องให้เกิดการยอมรับในบทบาทของเยาวชนในชุมชน

* กระบวนการทำงานกับเยาวชนต้องเป็นกระบวนการที่สนุกสนานท้าทาย หยิบเอาเรื่องใกล้ตัวที่เป็นรูปธรรมมาเป็นโจทย์เริ่มต้นในการขบคิด

* การพัฒนาแกนนำเยาวชนให้มีความเข้มแข็งเป็นสิ่งสำคัญ เพราะแกนนำจะเข้าถึงกลุ่มเพื่อนได้ดี สามารถนำความรู้ ความคิดไปขยายต่อในกลุ่มเพื่อนได้

* กระบวนการพัฒนาแกนนำเยาวชนต้องอาศัยความร่วมมือกันของหลายฝ่ายทั้งในชุมชน ครอบครัว ผู้นำชุมชน แกนนำเยาวชน และกลุ่มต่างๆ ต้องให้ความสำคัญสนับสนุนอย่างเต็มที่ซึ่งจะเกิดการพัฒนากลุ่มแกนนำเยาวชนที่ยั่งยืน

* เครือข่ายเยาวชนที่เข้มแข็งต้องมีฐานมาจากแกนนำเยาวชนที่เข้มแข็งก่อนจึงจะสามารถขับเคลื่อนกระบวนการทำงานของเครือข่ายได้

* เครือข่ายเยาวชนระดับชุมชนที่เข้มแข็งจะเป็นฐานให้กับเครือข่ายเยาวชนในระดับกว้าง ทำให้ข่ายระดับกว้างมีบทบาทในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สูงและสามารถผลักดันเชิงนโยบายได้

10. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) การวิจัยนี้เน้นศึกษาการพัฒนาแกนนำและสร้างเครือข่ายเยาวชนโดยใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่ระดับตำบล และโดยทั่วไปเยาวชนจะมีการรวมกลุ่มกันตามธรรมชาติซึ่งบางครั้งอาจไม่จำกัดในเรื่องพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ ที่วิจัยจึงเห็นว่าเป็นเรื่องน่าสนใจ หากจะมีผู้ศึกษาการพัฒนาแกนนำและสร้างเครือข่ายเยาวชนโดยใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่ทางสังคม

2) การทำวิจัยใดๆ ก็ตามที่เกี่ยวข้องกับเยาวชน จำเป็นต้องเข้าใจถึงความเป็นเยาวชน เช่น การมีภาระหน้าที่ทางการเรียน มีความสนใจที่หลากหลาย ชอบความสนุกสนาน ฯลฯ เพื่อปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้เหมาะสม

3) การเข้าถึง หรือทำความเข้าใจกับผู้ปกครองเยาวชนจะช่วยให้การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของงานวิจัยดำเนินไปได้ด้วยดี

ประวัติทีมงานวิจัย

1. นายเอกชัย จินาจันทร์ นักวิจัย

ที่อยู่ 151/1 หมู่ 3 ต.ห้วยทราย อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่ 50130

การศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย

ประสบการณ์ทำงาน

- เป็นผู้ประสานงานกลุ่มเยาวชนฮักถิ่น ปี พ.ศ. 2539 – พ.ศ. 2545
- เป็นผู้ประสานงาน “โครงการเพื่อนเยาวชน” ภายใต้โครงการวัยรุ่นป้องกันเอดส์ (ปัจจุบันเป็นมูลนิธิศึกษาภาพเยาวชน) ปี พ.ศ. 2543
- เป็นวิทยากรฝึกอบรมให้กับกลุ่มเยาวชนและองค์กรที่สนใจในประเด็น
  - TOT สำหรับผู้นำเยาวชนเพื่อสร้างเป็นทีมฝึกอบรม
  - เอดส์ / เพศศึกษา / ยาเสพติด / ทักษะชีวิต
  - การทำงานแบบมีส่วนร่วมกับเยาวชน
  - การสร้างสรรค์ทีมงานและชุมชน

2. นางสาวอนุสรณ์ ดวงสิงห์ ผู้ช่วยนักวิจัย

ที่อยู่ 78/3 หมู่ 6 ต.ห้วยทราย อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่ 50130

การศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย

ประสบการณ์ทำงาน

- เป็นผู้ประสานงานกลุ่มเยาวชนฮักถิ่น ตั้งแต่ปี 2545

3. นายอดิศักดิ์ ภัคดี ผู้ช่วยนักวิจัย

ที่อยู่ 8/3 หมู่ 6 ต.ห้วยทราย อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่ 50130

การศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย

ประสบการณ์ทำงาน

- ผู้ประสานงานโครงการส่งเสริมสุขภาพวัยรุ่นชาย (เด็กแก๊งค์) ภายใต้มูลนิธิศึกษาภาพเยาวชน ปี พ.ศ. 2548
- อาสาสมัคร ทีมคาราวานเพื่อหนูคู่สมอง ภายใต้โครงการพัฒนาสื่อภาพเยาวชนอาสาสมัคร จังหวัดเชียงใหม่ สถาบันวิทยากรการเรือนรู้ (ส.ว.ร.) ปี พ.ศ. 2548

ความเห็นต่องานวิจัยเรื่อง

"การพัฒนาแกนนำและสร้างเครือข่ายเยาวชนในตำบลห้วยทราย อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่"

1. อธิบายเพิ่มเติมตามประเด็นดังต่อไปนี้ เพื่อให้งานวิจัยมีความชัดเจนยิ่งขึ้น
  - เหตุผลที่ต้องมีการศึกษาเรื่องแกนนำ และการสร้างเครือข่าย
  - เหตุผลที่เลือกศึกษากลุ่มเยาวชน
  - เหตุผลที่เลือกศึกษาพื้นที่ตำบลห้วยทราย
2. หากเป็นไปได้ควรมีการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม เช่น เรื่องเกี่ยวกับผู้นำ เป็นต้น ส่วนข้อมูลที่ได้มีการศึกษาทบทวนไว้แล้ว ขอให้พิจารณาอีกครั้งว่ามีความเชื่อมโยงกับงานวิจัยที่ศึกษาหรือไม่อย่างไร เช่น แนวคิดการพัฒนาสังคม แนวคิดประชาสังคม เป็นต้น
3. สรุปวิเคราะห์ตารางที่นำเสนอในหน้า 45 – 47 เช่น แกนนำส่วนใหญ่มีคุณสมบัติอะไรเป็นหลัก เป็นเพศหญิงหรือเพศชาย แกนนำคนใดที่มีศักยภาพในการนำพากลุ่มหรือเครือข่ายไปข้างหน้าได้บ้าง แกนดังกล่าวมีคุณสมบัติอย่างไร เป็นต้น
4. ในหัวข้อ "สรุปปัจจัยที่สนับสนุนให้เยาวชนเกิดการพัฒนาตนเอง" หน้า 54 ควรอธิบายขยายความเพิ่มเติมในแต่ละปัจจัยที่นำเสนอ เช่น บุคลิกส่วนตัว ความสนใจ พื้นฐานครอบครัว เป็นต้น
5. ควรมีการอ้างอิงที่มาของข้อมูลจากการทบทวนเอกสารที่ได้นำเสนอไว้ในรายงาน
6. จัดปรับย่อหน้า เว้นวรรค ตารางข้อมูล ความถูกต้องของข้อมูล ความชัดเจนของข้อมูลแผนภาพ (หน้า 24, 25 และ 42) และให้ตรวจทานการสะกดคำ เพื่อความถูกต้องตามอักขรภาษา
7. เพิ่มเติมข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1

ความเห็นงานวิจัยเรื่อง

"การพัฒนาแกนนำและสร้างเครือข่ายเยาวชนในตำบลห้วยทราย อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่"

ปัญหาการขาดการสังเคราะห์ทำให้โครงการนี้ขาดความชัดเจนทุกขั้นตอนของการอธิบายการทำงาน เพราะไม่เห็นภาพรวมของข้อมูลที่มีอยู่ ภาพรวมกระบวนการทำงานในอดีต และที่เพิ่งทำในโครงการนี้ ตลอดถึงผลที่เกิดขึ้น ดังจะอภิปรายพอเป็นตัวอย่างดังนี้

1. ปัญหาของชุมชน ในระดับกว้างได้อภิปรายมาแล้ว แต่ขาดสถานการณ์จริงในแต่ละชุมชน จะเลือกประเด็นปัญหากลุ่มใดมาเป็นหน่วยปฏิบัติการ
2. บทที่ 2 ต้องการจะบอกสถานการณ์การรวมกลุ่มในชุมชน แต่ขาดการสังเคราะห์สู่ทฤษฎี จึงไม่เห็นภาพว่าทฤษฎีในบทที่ 1 กับปรากฏการณ์มีความเชื่อมโยง หรือแนวคิดทฤษฎีจะถูกนำมาใช้ในสถานการณ์อย่างไร
3. กิจกรรมมีมาก แต่ไม่ได้เขียนร้อยเรียงให้เห็นเป็นกระบวนการ ถึงแม้ว่าในขั้นตอนการทำงานอาจจะเป็นการลองผิดลองถูกแต่ในการเขียนกระบวนการ ก็สามารถถอดบทเรียนและให้ข้อเสนอแนะได้ ซึ่งกรอบแนวคิดหน้า 10 บอกทุกอย่างไว้ชัดเจน แต่การเขียนรายงานไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจตามนั้น
4. เนื้อหาของรายงานได้อธิบายความรู้เรื่องปัญหาชุมชน และกลุ่มต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างละเอียดทุกเนื้อหา ถ้าตั้งคำถามวิจัยให้ชัดเจน และสรุปขั้นตอนแต่ละขั้นตอนตามประสบการณ์ และความเข้าใจ ของนักวิจัย น่าจะช่วยพัฒนางานเขียนให้เข้าใจได้มากขึ้น
5. การเขียนรายงานการวิจัยนอกจากเป็นการรายงานว่าได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่ได้รับการสนับสนุนแล้ว ถ้าสามารถใช้การรายงานเป็นสื่อที่ให้อ่านเข้าใจ โดยอธิบายผ่านกระบวนการทำงานจะเกิดประโยชน์ต่อการนำงานวิจัยไปใช้ได้กว้างขวางทั้งต่อโครงการเองในระยะต่อไป และเป็นตัวอย่างแก่โครงการอื่น

สรุป โครงการนี้ควรสรุปประเด็นให้ผู้ทำงานเข้าใจ และเรียบเรียงลำดับความคิดก่อนการเขียน เช่นเดียวกับ การที่ต้องการให้กลุ่มเป้าหมายเกิดทักษะในการคิด และทำกิจกรรม